

Innehållsförteckning till Kumlinge och Enklinge folkdräkter

1. Inledning

2. Vävning

3. Kvinnodräkt

4. Mansdräkt

5. Bindmössa

6. Kjolsäck

7. Mönsterark kvinnodräkt

8. Mönsterark mansdräkt

9. Strumpeband, förklädesband och hängslen

10. Korsstygnbroderi, virkade spetsar, frivolité, trådknapp

11. Sömnadstekniker

12. Övrigt

SVENSK-FINLANDS BYGDEDRÄKTER

UTGIVET AV BRAGES SEKTION FÖR BYGDEDRAKTER
OCH ALANDS UNGDOMSFÖRBUND

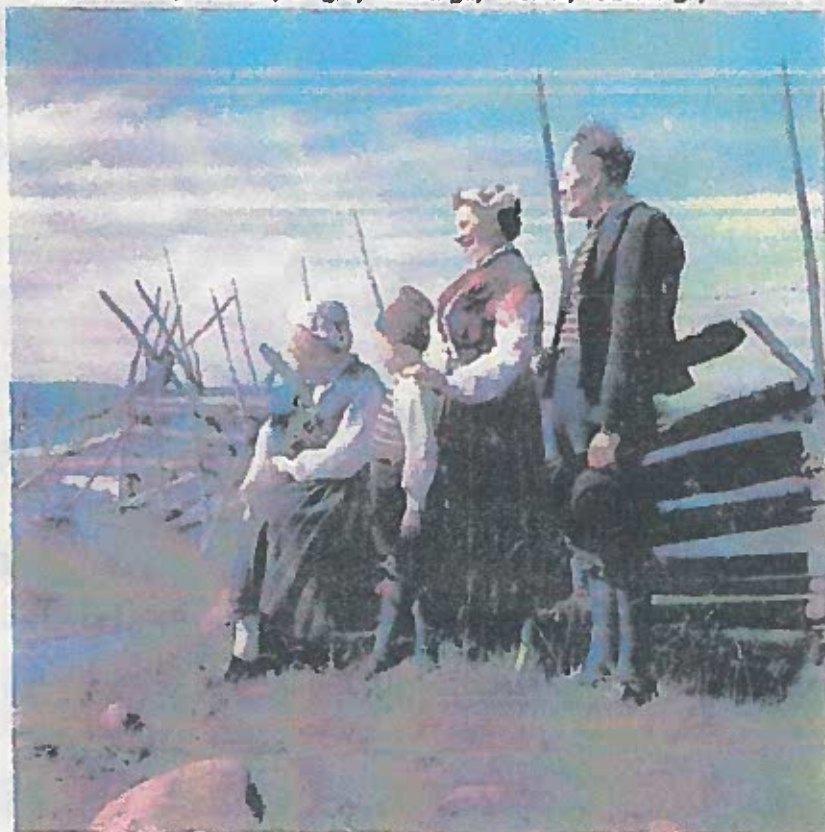
ENLIGT MANUSKRIFT AV
YNGVAR HEIKEL

bearbetat av RUT LINDBORS och VIKING SUNDBERG

HÄFTE 6-7

ÅLAND

Finsirum, Jomala, Geta, Saltvik, Sund, Lemland, Lumparland, Vårdö,
Hammarland, Eckerö, Föglö, Sottunga, Kökar, Kumlinge, Brändö.

BRAGES FÖRLAG

Ålands Marthadistrikt, hemslöjdssektionen dokumentation av de åländska folkdräkterna.
Materialet till dokumentationen är hämtat ur Svenska-Finlands Bygdedräkter, häfte 6-7.

Sammanställt av : Elisabeth Dahlén

KUMLINGE - BRANDO

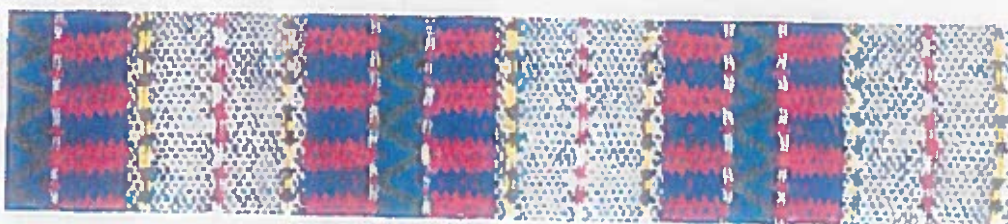
Kvinnodrakt, Kumlinge

Kvinnodrakt, Brando

Kjølt og sammensatt for Kumlinge (mat. stoff)

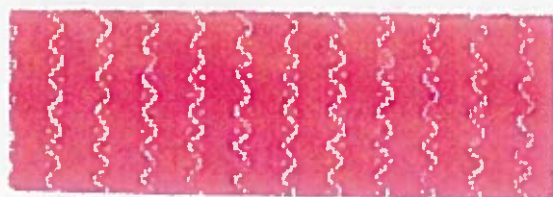
Førklæte for Kumlinge (mat. stoff)

Førklæteband

Førsteke for

Andre deler af klæde for Brando

Kvinnedrakt, Brando (mat. stoff)

De åländska folkdräkterna

Ålands Folkdräktsråd
Ålands Hembygdsförbund
Bygdeserie nr 17

Kumlinge

Kumlinge folkdräktskjol vävs efter ett tygprov från cirka år 1810. Tyget är långrandigt, med mörkblå botten och smala ränder i rött, vitt, grönt och hoptvinnat gul-svart.

Livstycket sys av mörkblått tyg, samma färg som i kjolen. Det knäpps med kullriga mässingsknappar. Blusen är vit och har uppstående halslinning.

Förklädet kan antingen vara vävt i halvyll med färger från kjoletyget eller också kan man använda ett vitt bomulls-förkläde med smala, röda ränder. Till det förstnämnda förklädet hör vävda ylleband.

Axelduken kan vara blommig muslinsduk, sidenduk eller vit bomullsduk med röda rutor. Förlagan till dukspännet är en bältessölja, som har hittats i en åker i Seglinge.

Bindmössa med eller utan broderier används. Kjolsäcken sys med röd fram-

sida, som broderas med mönster från bindmössan. Röda strumpor och svarta skor med spännen hör till dräkten.

I Kumlinge, som är en skärgårdssocken, kan männen bära sjömansdräkten med långa byxor. De kan även välja att bära knäbyxdräkten med tröja och byxor sydda av svart eller mörkblå vadmal.

Till denna dräkt bärs en väst med framstycken av samma randiga tyg som kjolen. Västens ryggstycke är av rött bomullstyg.

Skjortan är vit. Halsduken kan vara enfärgad eller av mönstrat siden. Till knäbyxdräkten används röda strumpor, rödvita strumpeband och svarta skor med spännen.

Vävda hängslen i rött och vitt med samma mönster som till strumpebanden hör också till.

På huvudet kan man ha svart filthatt, skärmmössa eller stickad ylleluva.

De åländska folkdräkterna

Ålands Folkdräktsråd
Ålands Hembygdsförbund
Bygdeserie nr 17

Enklinge

Enklinge by, som hör till Kumlinge kommun, har en egen väldokumenterad folkdräkt. Det berättas, från början av 1900-talet, att i alla gårdar fanns någon gammal gumma som hade alla möjliga randiga och rutiga kjolar samt kjolar med bårder. Enklingeborna ville ha en egen folkdräkt. Hos Emma Eriksdotter hittades den bårdkjol som blev förlaga till Enklingekjolen. År 1911 vävdes de första tygerna till kjolar och livstycken.

Kjolen har svart botten och i bården finns mörkare och ljusare rött, gredelint och gult. Det berättas att man spann det

svarta garnet hemma, men de granna färgerna till bården köptes.

Tyget till livstycket vävdes av det mörkare röda bårdgarnet med smala, gula och svarta ränder. Ett gammalt livstycke användes som förlaga. Kjol-säcken sys av livstyckstyget. Blusen och förklädet sys av vitt tyg. Övriga tillbehör är desamma som till Kumlingedräkten.

Enklinge har också en egen mansväst. Den har framstycken av samma tyg som kvinnolivstycket och ryggstycket är av oblekt linnetyg. Västen sys efter en gammal förlaga från Enklinge by.

Vid Alands folkhögskolas elevförbunds årsmöte 6 febr. 1964 uppträdde en flicka från Kumlinge i en vacker bårdkjolsdräkt, som hon uppgav sig ha lånat av

fru Tyra Enqvist, Enklinge by i Kumlinge. Rut Lindfors skrev till denna fru Enqvist och frågade om dräkten. Genom korrespondensen framkom, att ungdomarna på ön Enklinge år 1911 ville väva sig folkdräkter. Fru Enqvist skrev: "Det fanns ju i alla gårdar nån gammal gumma som hade alla möjliga randiga och rutiga kjolar och kjolar med bårder. Så hittade vi hos en gumma som hette Emma Eriksdotter (hon var ogift tjänarinna) den här bårdkjolen som vi tyckte skulle bli passlig. Det svarta garnet till själva kjolen spann vi själva, men bårdgarnet köpte vi. Västen vävde vi av bårdgarnet. Västen syddes efter ett gammalt liv med livfjädrar i, det fanns mycket vackra sådana här den tiden. Vi hade ett vitt förkläde till dräkten. Se det var väl en riktig folkdräkt!—" Fru Enqvist uppgav att man vävt och sytt 8 st. sådana dräkter.

ENKLINGE KVINNODRÄKT

KJOLEN

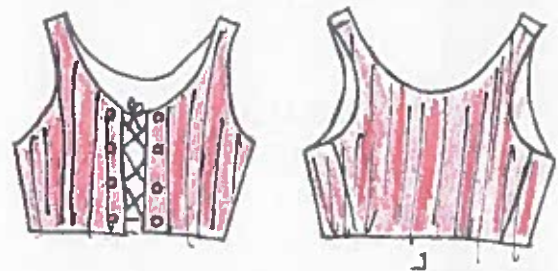
Kjolen med svart botten från 1911 veck

VÄSTEN

Västen är röd med ränder i svart och gult, snörd med röd snodd.

BLUSEN

Blusen sys enligt Kumlinge mönster.

FÖRKLÄDE

Förklädet sys i vitt bomulls- 1/2-linne- eller hellinnetyg, 70 cm brett, rynkas till sin halva bredd eller ca 30 cm, med tandradshålsöm och 6,5 cm bred fäll. Förklädsbandet knyts till rosett mitt bak. Förklädet skall gå ner till kjolens bård. (täcker bården)

MÖSSA

Mössa, Kumlinge broderi kan användas.

STRUMPOR

Strumpor, röda eller vita.

KJOLSÄCK

Kjolsäcken sys av det randiga västtyget och det svarta kjoltyget.

Ränning : svart bomullsgarn nr. 20/2 , tex 28 x 2

Sked : $60/2 = 1$ tråd i solv o. 2 trådar i rör
4 trampor, 4 skaft

Bindning: 4- skaftig atlas med inslagseffekt
Bredd: 100 cm skedbredd

Inslag: kamylllegarn (tex 28 x 2) 1-trådigt
Inslagstäthet : ca 25 -28 inslag/ cm

Längd : 8 m (räcker till kjol, livstykke och ficka),obs efsingar o. krympmån med.

Mansväst Enklinge: Västtyg ca 85 cm (endast framstycke).

Trådantal : 1200

vävning

X			
	X		
		X	
			X

			X				X	
		X			X			
	X							X
X						X		

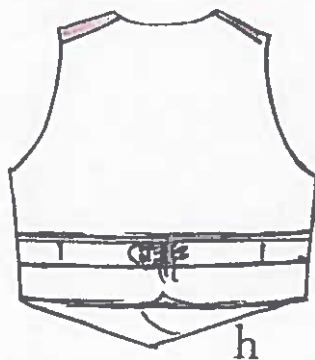
Solvning

uppknytning

Bindning: Bården på kjolen samt livstycket och kjolsäcken vävs i atlas inslag.
Fållen och ovanför bården på kjolen vävs i tuskaft lärft.
Väv tre stycken likadan delar, linningen vävs ca 6 cm tuskaft.

ENKLINGE MANSVÄST

Västen sys enligt Kumlinge västens mönster av ett tyg med röda och hallonröda ränder turvis och mellan dem smala svarta och gula ränder löpande rätt upp och ned. Västen utan krage knäpps med 7 par mässingsknappar i två lodräta rader. Ryggstycke av säckvävsliknande tyg med 4 - 5 cm brett band i ryggen som sammanhålls med snodd i samma färg. (3 hål)

Väst.

212

504

553

KUMLINGE II

VÄVSLAG: Enklinge herr väst BINDNING: Ins atlas

RÄNNING: svart Bomullsgarn tex 36/2 TÄTHET 12 tr/cm

INSLAG: Wellerhoff kamgarn tex 25x2 TÄTHET tr/cm

SKED: 60/2

TRÅDANTAL:

VÄVBREDD:

FÄRDIG BREDD

VÄVLÄNGD: minst 75 cm

LÄNGD ATT REVA

FÄLLAR

KRYMPNING

FRANSAR

FÖR KNYTNING

PROVREMSA

ÅFFSINGAR

totalt

totalt

VIKT:

~~REKORD~~ Inslagsnota original modellen.

SUART	3ins		3ins																
GULT		3ins		3ins															
RÖTT			1cm																
VINRÖTT					1cm														

Summa tr

~~REKORD~~ Inslagsnota senare modellen.

Suort	3ins		3ins																
Gult		3ins		3ins															
RÖTT			1,8cm																
VINRÖTT					2,3 cm														

Summa tr

Enklings Blus

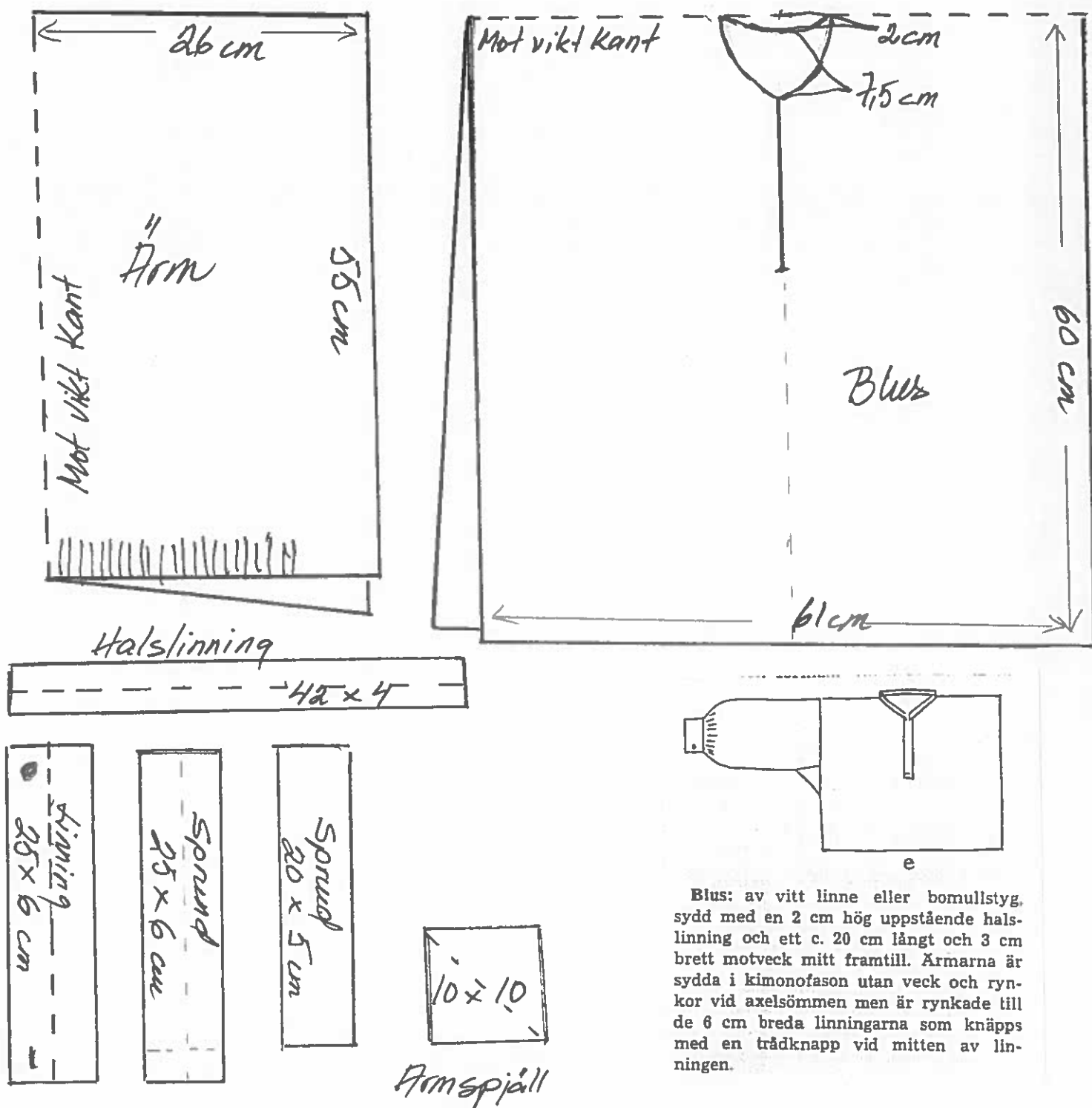
Mönsterstorlek på tillskärningsplan. Storlek 42 $\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2} = \frac{122}{2} = 61$

Egen storlek

$$\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2}$$

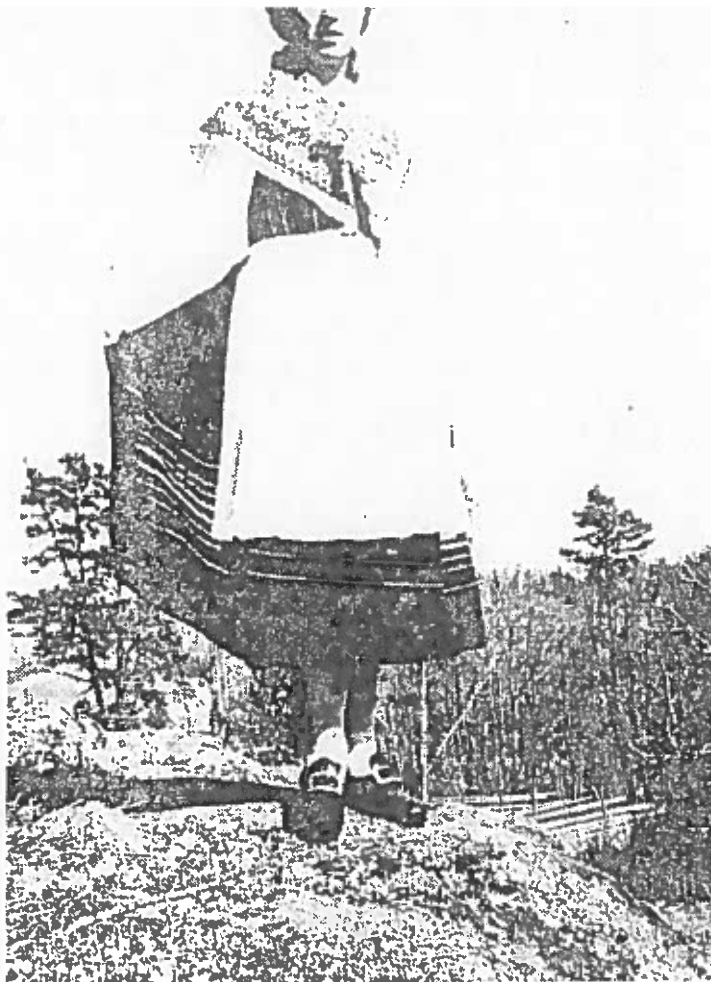
Sömnad

Alla sömmar sys med 1/2 cm bred fällsöm.
Alla delar klipps trådraka.

ENKLINGE KJOLSÄCK

[] Det här är kvinnodräkten från Enklinge, sedan ett par veckor tillbaka godkänd som en variant av Kumlingedräkten. Det är Kerstin Engholm, gift Johansson, som visar dräkten och bilden är tagen vid Ålands folkhögskola 1961. Dräkten tillhörde Kerstins mormor Tyra Enqvist på Enklinge och enligt uppgift skall åtta sådana här dräkter ha sytts upp omkring 1911. (Foto: Bernhard Wennström)

Enklinges dräkt är nu godkänd

Nu har Enklinge fått sin kvinnodräkt godkänd. Vid ett möte som den åländska folkdräktskommittén hade den 17 februari i år beslöt man godkänna enklingedräkten som en variant av kumlingedräkten. Enklingedräkten är gjord efter gamla förebilder, det var TYRA ENQVIST som redan år 1911 hade vävt en dräkt med bårdkjol och längsrandat liv. Det var en allmän önskan bland ungdomarna på Enklinge att man skulle ha en egen dräkt.

I fråga om tillbehör kan man rekommendera desamma som för kumlingedräkten, blusen kan också sys efter Kumlinges modell. I övrigt har kvinnodräkten följande utseende:

KJOL — bårdkjol med svart botten, bården i rött, rosa, lila och gult. Modellen är helveckad utgående från ett utåtvänt molveck mitt fram.

LIV — längsrandat med röd botten och ränder i svart och

gult. Framtill har livet snörning med röda band. Alternativt uppges att man kan använda enfärgat svart liv med röda kanter, livet påminner mycket om livet till vårdödräktens bårdkjolsvariant.

FÖRKLÄDE — av vitt bomulls- eller linnetyg med knythan som knyts i rosett mitt bak.

B M

FOLKDRÄKT

DEL VÄVNING

Är Du intresserad att själv väva tyger till Din folkdräkt ?

Då behöver man lite kunskaper om materialval , revning , trädning i bomsked, bomning, solvning , trädning i vävsked , uppknytning av trampor och översyn att allt fungerar bra innan man börjar själva vävningen.

Om Du är helt nybörjare , kontakta någon, som kan om vävning. Läs även ur vävböcker om hur man sätter upp vävar .

Var inte rädd, även om Du aldrig har vävt , om Du har någon som visar och hjälper vid behov. Att väva – är roligt och att väva till sin egen folkdräkt är mycket värdefullt flera generationer framåt !

LYCKA TILL !

VIKTIGA RÅD VID VÄVNING

Folkdräktvävning :

Flytta spännaren ofta, efter ca 1 – 2 cm

Spola inte mer garn än du väver / gång – elasticiteten går ur annas

Ha ränningen så spänd att du tror att den brister !

***Ha några käppar runt garnbommen som alltid flyttas vid framflyttning ,
den sista alltid vid möte med garnbom o. garn.***

***Ta inte av garnet vid randning , sno garnet vid "långa partier " .
Byt färg i samma sida.***

***Lämna spännaren kvar vid tygkanten när du slutat väva varje gång och "
slappna av " ränningen en aning.***

Kumlige

Ränning : Mörkblå bomullsgarn

nr. 40/2

Sked : $60/2 = 1$ tråd i solv o 2 trådar

i rör. 4 trampor, 4 skaft

Bindning: 4- skaftig atlas med inslags-

effekt **Bredd**: 110 cm skedbredd

Inslag: kamyllegarn (tex 28 x 2) 1-trådigt.

Inslagstäthet : ca 25 -28 inslag/ cm.

Längd : 10,0 m, räcker till kjol livstykke, ficka, förkläde och tröja (obs. efsingar o krympmån medräknade).

Inslagsgarn 40/2

Trådantal : 1320

vävning

X			
	X		
		X	
			X

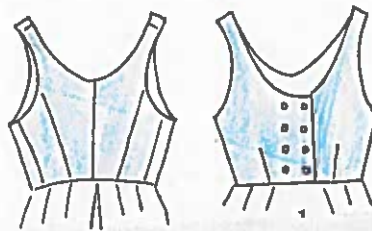
			X				X	
		X			X			
	X							X
X						X		

Solvning

uppknytning

KU.

Livstykke: av mörkblått tyg i kjolens bottenfärg, sytt med djup rund urning framtill och med hög rund urning i ryggen, häktas omlott på vänster sida framtill och pryds med 4 par klotformiga eller släta mässingsknappar. Det sys med söm under armen, mittelsöm och raka sidosömmar i ryggen, där det är slätt utan knappar eller skört.

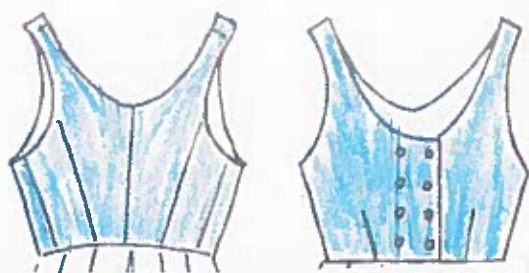
Kjol: av randigt- tyg med mörkblå botten och ränder i rött, vitt, grönt och svart-gult tvinnat garn med brett utlävänt motveck mitt fram.

Vävinstruktion: livstycks-, kjol-, kjolsäcks- och tröjtygen vävs på svart bomullsränning i fyrskaft atlas med sked nr 120 och med 1 tråd i skaft och 1 tråd i rör. Inslagsgarn: Industrigarn 40/2 eller hemspunnet garn. Förklädet vävs på svart bomullsränning med vävsked 120, de vita bottenränderna i lärftsbinding och de grannare ränderna i rosengångsmönster med "hoppor".

Sked 60/2,

	X				X	X				X		X	X	X
		X			X		X			X			X	
			X	X				X	X					
X			X			X			X				X	X

Kumlinge Livstykke

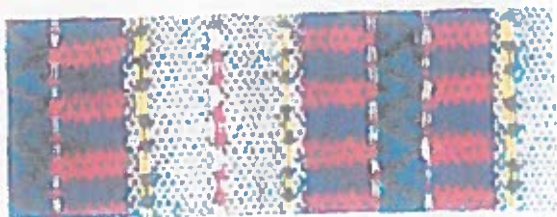

Livstykke tyg

Vävinstruktion: livstycks-, kjol-, kjolsäcks- och tröjtygen vävs på svart bomullsränning i fyrskift atlas med sked nr 120 och med 1 tråd i skift och 1 tråd i rör. Inslagsgarn: Industrigarn 40/2 eller hemspunnet garn. Förklädet vävs på svart bomullsränning med vävsked 120, de vita bottenränderna i lärftsbinding och de grannare ränderna i rosenängsmönster med "hopper".

Kjolsäck tyg

Förklädes tyg

Kumlinge kvinnodräkt.

Huvudbonad: stycke och bindmössa, slät eller broderad, i någon med dräkten harmonierande färg.

Blus: av vitt linne eller bomullstyg, sydd med en 2 cm hög uppstående halslinning och ett c. 20 cm långt och 3 cm brett motveck mitt framtill. Ärmarna är sydda i kimonofason utan veck och rynkor vid axelsömmen men är rynkade till de 6 cm breda linningarna som knäpps med en trådknapp vid mitten av linningen.

Livstykke: av mörkblått tyg i kjolens bottenfärg, sytt med djup rund urning framtill och med hög rund urning i ryggen, häktas omlott på vänster sida framtill och pryds med 4 par klotformiga eller släta mässingsknappar. De sys med söm under armen, mittelsöm och raka sidosömmar i ryggen, där det är slätt utan knappar eller skört.

Kjol: av randigt tyg med mörkblå botten och ränder i rött, vitt, grönt och svart-gult tvinnat garn med brett utåtvänt motveck mitt fram.

Förkläde 1: av halvylletyg, vävt i rosenängsmönster i vitt, rött, blått, grönt och gult, rynkat så att de vita bottenränderna icke syns upptill. Det fästes med vävda band i förklädets färger, slutande med tofsar och knutna i rosett på vänster sida framtill.

Förkläde 2: av vitt linne eller bomullstyg med en fäll nedtill uppsydd med en smal hälsöm. Veckas inåt mot mitten. Knyts med linningsband i rosebaktill.

Kjolsäck: med röd framsida, mörkblå bakstycke, grå eller blå kanter, prydd med broderier (t. ex. bindmössmönster).

Axelduk: sidenduk i harmonierande färg eller blommig muslinsduk.

Strumpor: vita.

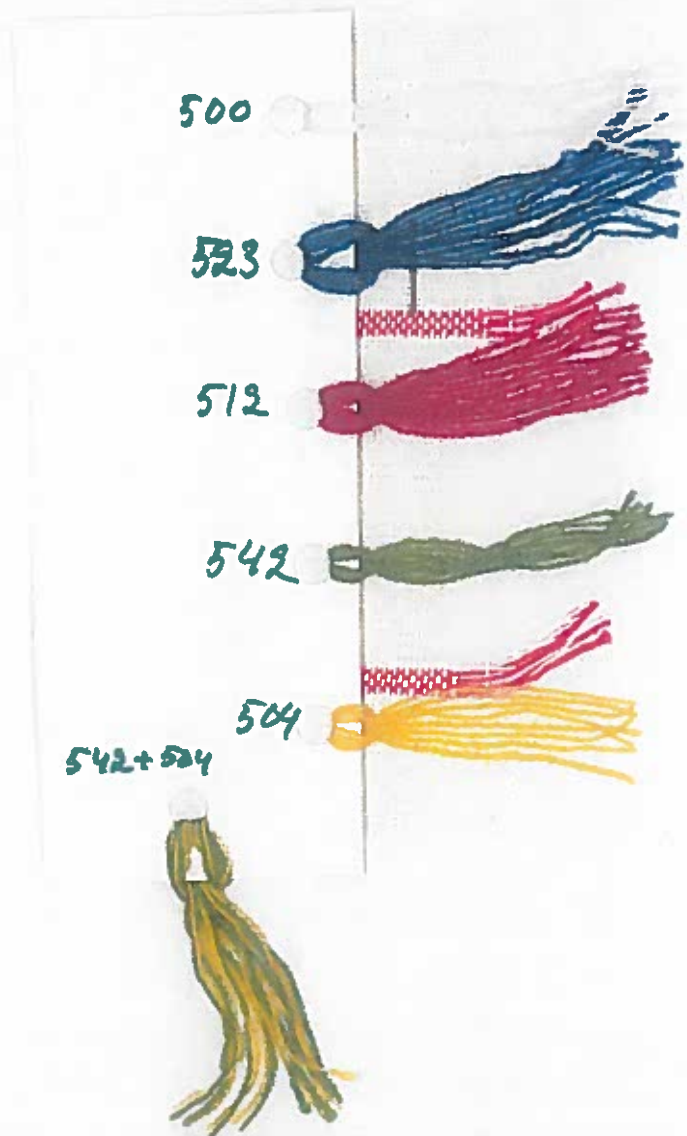
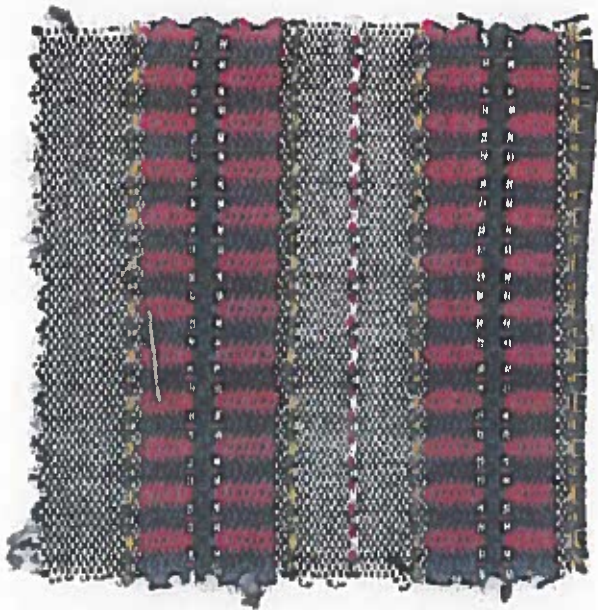
Skor: låga svarta med låga klackar, silverspännen och uppstående plös.

Tröja: av samma tyg som livstykke. Snitt enl. beskr. för Sund.

KUMLINGE FÖRKLÄDEN OCH DUK.

Till Kumlinge dräkten hör två förkläden.
Ett vitt med röda ränder (se tygprov)
Ett grått med rosengångsränder i rött,
blått och gult. (se tygprov)

Röd/vitrutig duk som vävs enligt samma
mönster som det röd/vit randiga förklädet.
Rutmönstret har samma bredd som ränderna.
Man kan också använda sidenschal eller
blommig duk.

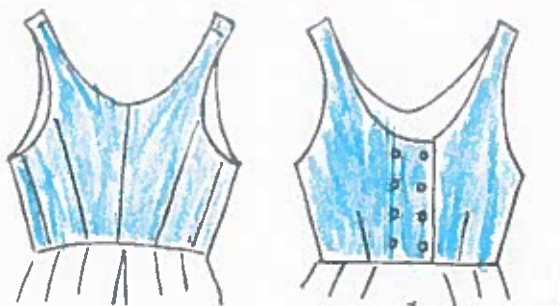
Material till folkdräkten

En folkdräkt i våra dagar är en tidlös festdräkt. Den följer sina egna regler då det gäller material, mönster och sammansättning av olika detaljer. Då man skaffar sig en folkdräkt bör man tänka på följande:

Enligt beskrivningarna för tillverkning av en folkdräkt används i huvudsak naturmaterial:

- bindmössa överklädd med duchesse
- stycke av bomullstyll med broderi
- huckle och lärftshatt av bomull eller linne
- blusar och skjortor i linne- eller bomullslärft
- livstycke och västar i halvyll
- kjolar och tröjor i halvyll
- mansbyxor i vadmal
- förkläden av linne, bomull, ylle eller siden
- axeldukar och halskläden av bomull, ylle eller siden
- strumpor och strumpeband i bomull eller ylle
- skor av läder
- tygerna till folkdräkterna bör vara vävda i rätta mönster och färger
- som fodertyg används bomulls- eller linnetyger
- till underkjolar används linne- bomulls eller halvylletyger.

Kumlinge Livstykke

Kumlinge kvinnodräkt.

Huvudbonad: stycke och bindmössa, slät eller broderad, i någon med dräkten harmonierande färg.

Blus: av vitt linne eller bomullstyg, sydd med en 2 cm hög uppstående halslinning och ett c. 20 cm långt och 3 cm brett motveck mitt framtill. Ärmarna är sydda i kimonofason utan veck och rynkor vid axelsömmen men är rynkade till de 6 cm breda linningarna som knäpps med en trådknapp vid mitten av linningen.

Livstykke: av mörkblått tyg i kjolens bottenfärg, sytt med djup rund urringning framtill och med hög rund urringning i ryggen, häktas omlott på vänster sida framtill och pryds med 4 par klotformiga eller släta mässingsknappar. Det sys med söm under armen, mittelsöm och raka sidosömmar i ryggen, där det är slätt utan knappar eller skört.

Kjol: av randigt tyg med mörkblå bottenar och ränder i rött, vitt, grönt och svart-gult tvinnat garn med brett utåtvänt motveck mitt fram.

Förkläde 1: av halvylletyg, vävt i ro-sengångsmönster i vitt, rött, blått, grönt och gult, rynkat så att de vita bottenarna icke syns upptill. Det fästes med vävda band i förklädets färger, slutande med tofsar och knutna i rosett på vänster sida framtill.

Förkläde 2: av vitt linne eller bomullstyg med en fäll nedtill uppsydd med en smal hälsöm. Veckas inåt mot mitten. Knyts med linningsband i rosett baktill.

Kjolsäck: med röd framsida, mörkblått bakstycke, grå eller blå kanter, prydd med broderier (t. ex. bindmössmönster).

Axelduk: sidenduk i harmonierande färg eller blommig muslinsduk.

Strumpor: vita.

Skor: låga svarta med låga klackar, silverspännen och uppstående plös.

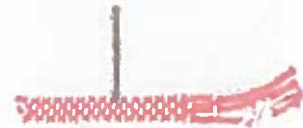
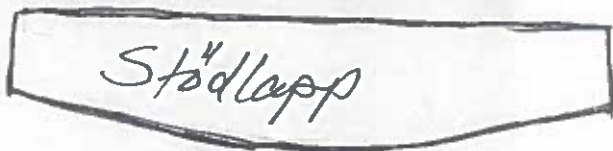
Tröja: av samma tyg som livstycket. Snitt enl. beskr. för Sund.

KUMLINGE FÖRKLÄDEN OCH DUK.

Till Kumlinge dräkten hör två förkläden.
Ett vitt med röda ränder (se tygprov)
Ett grått med rosengångsränder i rött,
blått och gult. (se tygprov)

Röd/vitrutig duk som vävs enligt samma
mönster som det röd/vit randiga förklädet.
Rutmönstret har samma bredd som ränderna.
Man kan också använda sidenschal eller
blommig duk.

Stödlapp på ylleförklädes avigsida, förklädets midjebredd $\frac{1}{3}$ av
midjemåttet ca 30 cm.

råtsida

Förklädes bredd i midjan $\frac{1}{3}$ av midjemåttet ca 30 cm

Avigsida

Förkläde 2: av vitt linne eller bom-
ullstygg med en fall nedtill uppsydd med
en smal hälsöm. Veckas inåt mot mit-
ten. Knyts med linningsband i rosett
baktill.

Kumlinge Blus

Mönsterstorlek på tillskärningsplan. Storlek 42 $\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2} = \frac{122}{2} = 61$

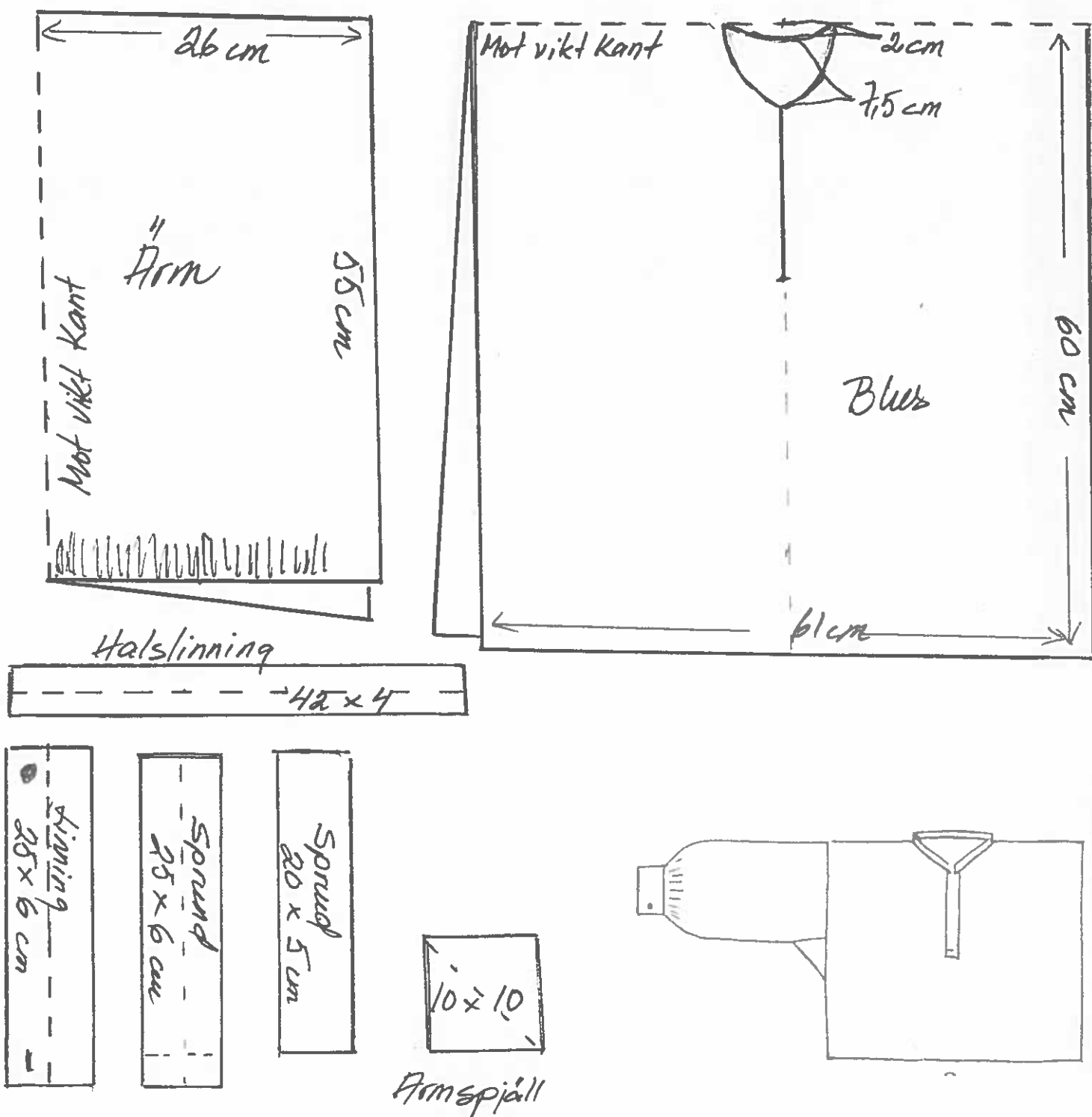
Egen storlek

$\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2}$

Sömnad

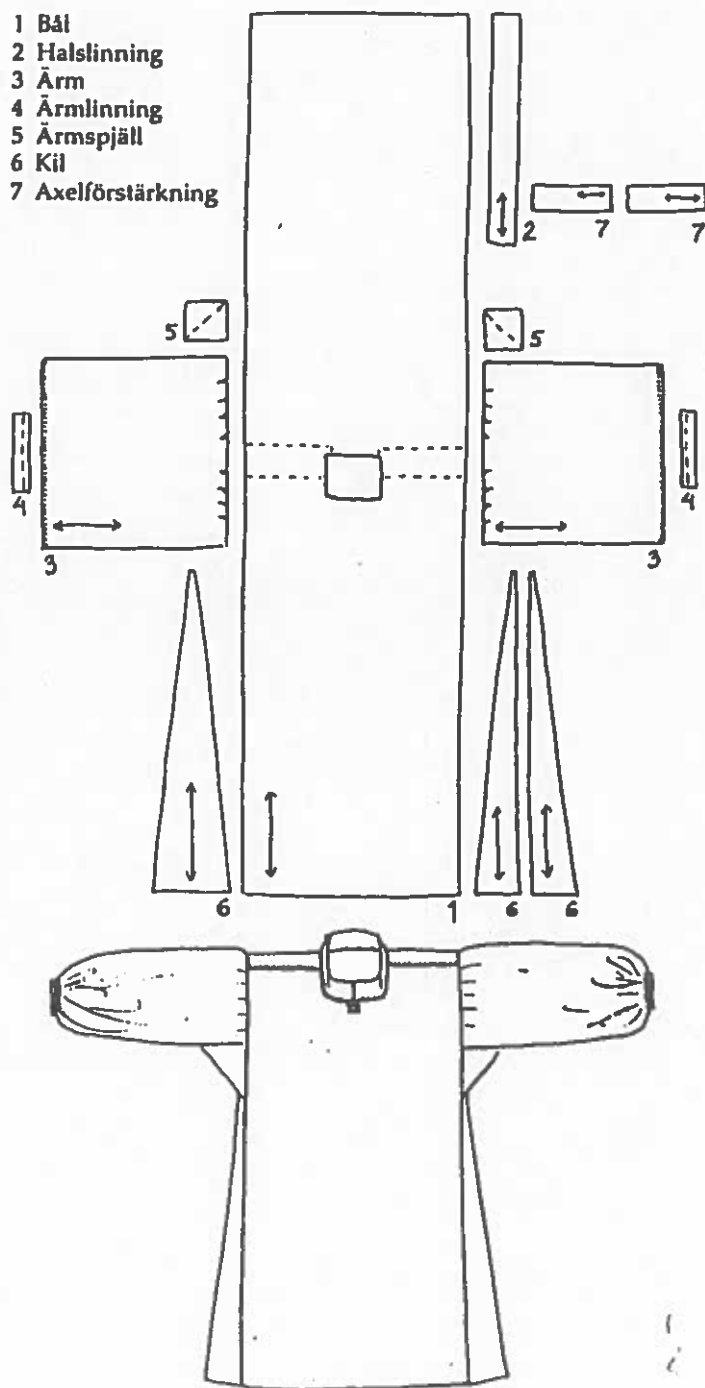
Alla sömmar sys med 1/2 cm bred fällsöm.
Alla delar klipps trådraka.

Blus: av vitt linne eller bomullstyg, sydd med en 2 cm hög uppstående halslinning och ett c. 20 cm långt och 3 cm brett motveck mitt framtill. Ärmarna är sydda i kimonofason utan veck och rynkor vid axelsömmen men är rynkade till de 6 cm breda linningarna som knäpps med en trådknapp vid mitten av linningen.

SKJORTOR III

'Helsärk' med kilar infällda i sidsömmarna.

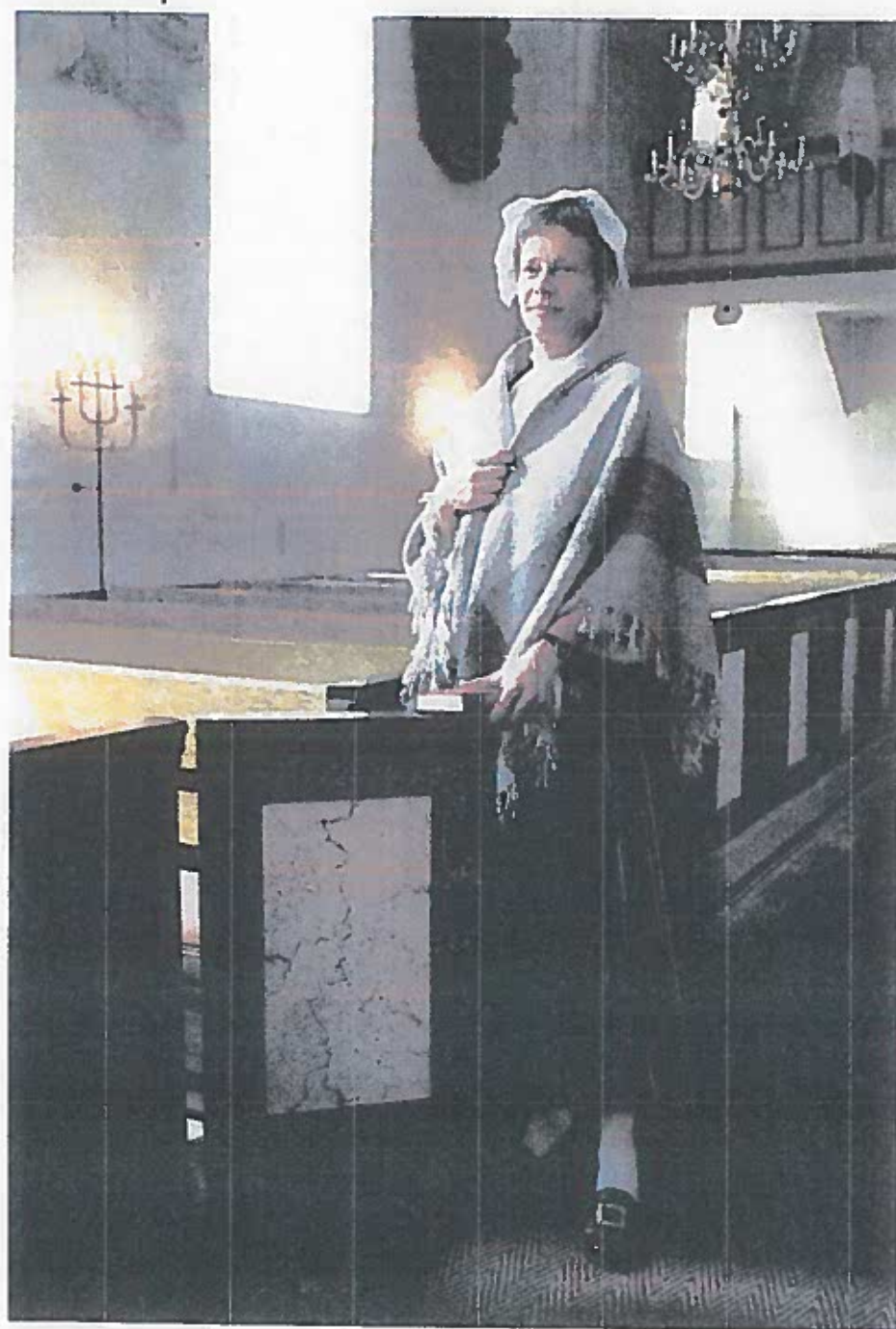

Tröja: av samma tyg som livstycket.
Snitt enl. beskr. för Sund.

Den åländska STORSCHALEN

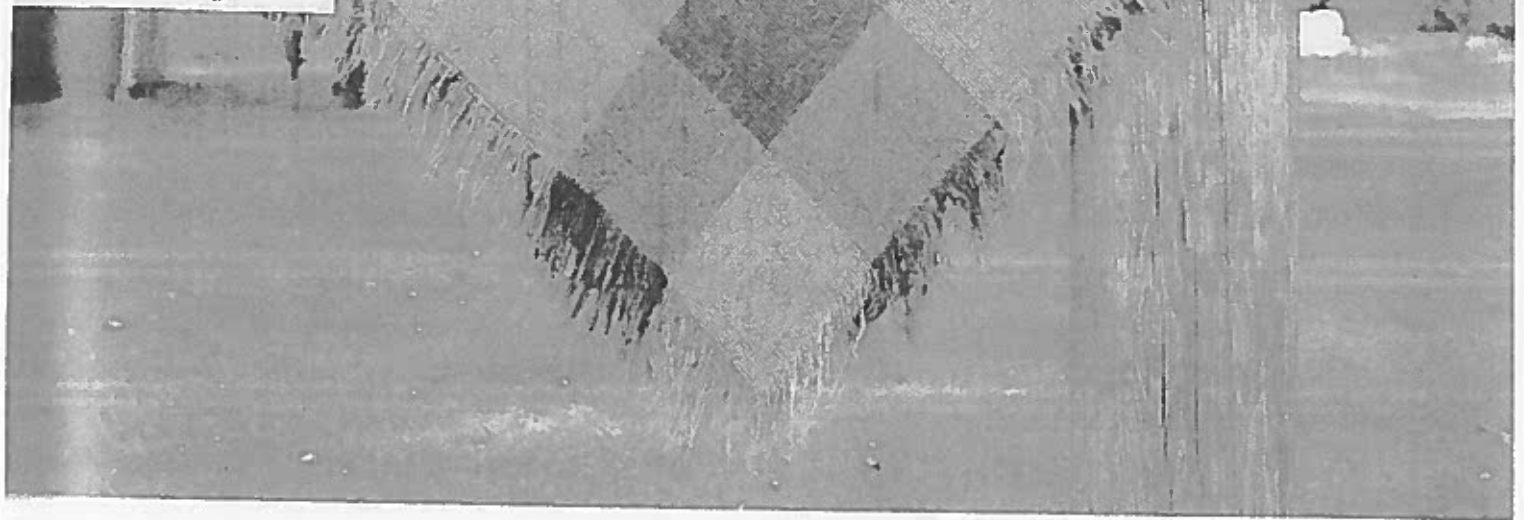
År 1995 godkändes en gemensam folkdräktschal för Ålands kvinnodräkter. Originalen kommer från Norrgårds, Tärnebolstad, Finström. Här visas den nyvävda schalen av Inger Mörn, iklädd den gamla saltviksdräkten från 1876, den mest autentiska av landskapets folkdräkter. Schalen finns bland bokens beskrivningar under namnet Amalia Charlotta, sid. 25.

ÅLANDS MARTHADISTRIKTS
HEMSLÖJDSSEKTION

Amalia Charlotta

Originalen tillhör Rainer Kronstam, Norrgårds i Tärnebolstad. Den schal som är godkänd att bäras till de åländska folkdräkterna är en kopia av denna schal men med natursvart ullgarn i stället för det blåliga garnet i originalet. Schalen är vävd i ett stycke och av tvåtrådigt handspunnet ullgarn. Färgerna i den gamla schalen är ljusgrått, vitt och mörkt blåligt. Den 7 cm breda fransen runt om är gjord av varp- och inslagstrådar. Franstrådarna är inte tvinnade och har inte heller någon knut.

Vävbekrivning

Beskrivningen nedan gäller inte originalet utan schalen i den form som den godkänns som "storschal" att bäras till de åländska folkdräkterna.

Storlek: 154 x 154 cm + 7 cm frans.

Schalen vävs i två våder.

Teknik: Tuskaft med färgeffekt (se Klara)

Sked: 70/1

Täthet: 7 trådar per cm i varpen och samma i inslaget.

Antal trådar: 552 + 8 trådar för vävning av fransen.

Vävbredd: 85 cm = 78 cm + 7 cm frans.

Material: Varp och inslag av entrådigt ullgarn Nm 6 eller tvåtrådigt ullgarn Nm 12/2 eller Nm 18/2. Färgerna naturvitt, grått och natursvart.

Mönstret består av stora och små rutor, som uppkommer som färg effekter. Stora rutan är 10,5 x 10,5 cm och lilla rutan är 2,5 x 2,5 cm. Den stora rutan består av 80 trådar, den lilla av 16 trådar. Mönstret åstadkoms genom färgbyten. Rutorna har turvis en mörk och en ljus tråd i både varp och inslag. Byte av ruta får man genom att väva två grå trådar efter varandra.

Schalen revas med en tråd i vardera färgen. Vid solvning är trådarna växelvis grå och vita. Vid övergången mellan rutorna byts ordningsföljden mellan färgerna så, att 2 mörkgrå trådar solvas efter varandra.

Inslaget är också växelvis grått och vitt. Då 2 grå trådar slås in efter varandra byter man ruta.

Reva ytterligare en varpfläta med 8 trådar och i samma längd för vävning av fransen.

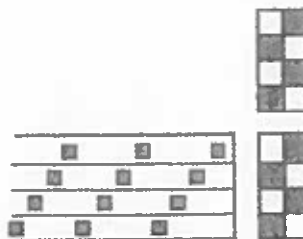
Revnota:

grått	1		2		1	1		2		1	1		2		1	1		2		1		282
vitt		1		1							1		1			1		1		1		222
svart							1		1													48
	x 8		x 40		x 8		x 40		x 8		x 40		x 8		x 22*							552
	vänst. kant				rand				x 3				hålfen av botten									

* halva rutan + 4 extra trådar för stadkanten. Dessa tråds tätare i skeden. Stadkanten gör det lättare att få en snygg och osynlig söm när våderna sys ihop.

Vävuppsättning:

Solva färgerna i den ordning som anges i revnotan. Den extra varpflätan för vävning av fransen solvas i tuskaft och träs i sked ca 8 cm ytterom de övriga varptrådarna.

Inslagsordning:

Kant:	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
Bård:	1 inslag grått, 1 inslag svart	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag svart, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
Mittpartiet:	*		
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	*		
	* — * 7 gånger		
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
Bård:	2 inslag grått		
	1 inslag svart, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	1 inslag grått, 1 inslag svart	8 ggr	(tot. 16 inslag)
Kant:	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)

Väv två likadana våder så att rutorna i den senare våden upprepas i *omvänd ordning*. Då kommer mönstret att stämma. Lämna minst 20 cm av varpen ovävd mellan våderna för att bilda fransar.

Montering och fransar:

Sy ihop våderna. Fransarna bildas av inslag och varp och knyts inte.

Materialen i schalarna

Det vanligaste materialet i de äldre schalarna är ull. Bomulls- och lingarn förekommer också som varp med ullgarn som inslag. Vanligen använde man ullens naturliga färger, grått, svart och naturvitt. Ibland kompletterades väven med någon annan kulör, ofta olika toner av lila.

Fransarna

De äldsta beskrivna schalarna har oftast isydd frans. Garnet till fransarna är spunnet på olika sätt.

Schalen *Anna Kristina* har krullig frans. Det krulliga har åstadkommits genom att man spunnit två trådar åt olika håll och sedan tvinnat ihop dem. Vanligt spunnet entrådigt och tvåtrådigt ullgarn användes också för isydd frans. Fransen till schalen *Klara* och en del av de övriga schalarnas fransar utgörs av förlängt inslag i väven. Stödtrådar för fransen revas i samband med schalens ränning och bommas på samtidigt med den övriga ränningen. Stödtrådarna träds i skeden på ca 12-15 cm avstånd från den övriga varpen. Vid vävningen går man runt stödtrådarna med

Beskrivning av vanliga fransknytningar på schalar:

Fig. 1

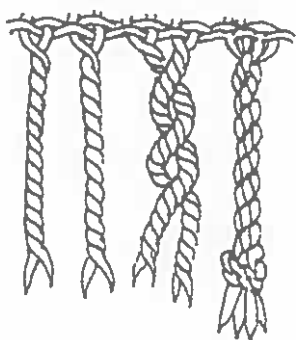

Fig. 2

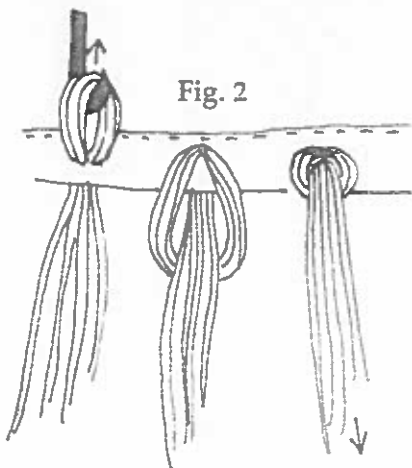

Fig. 3

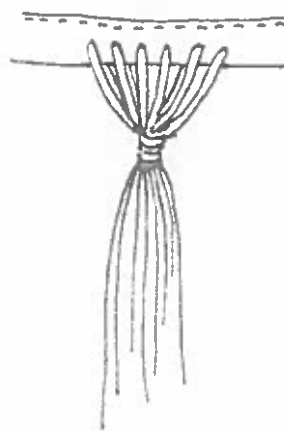

Fig. 5

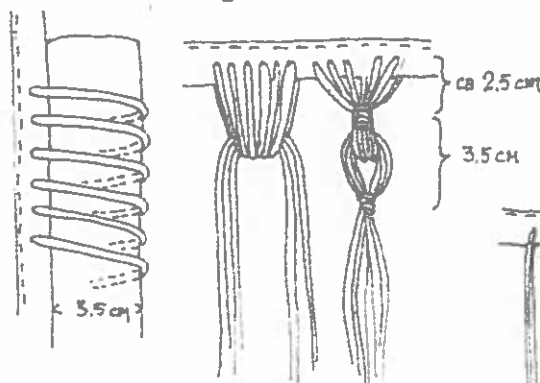

Fig. 4

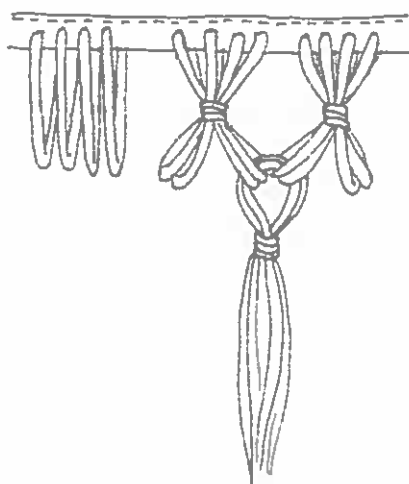
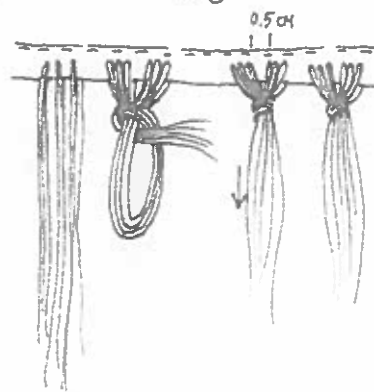

Fig. 6

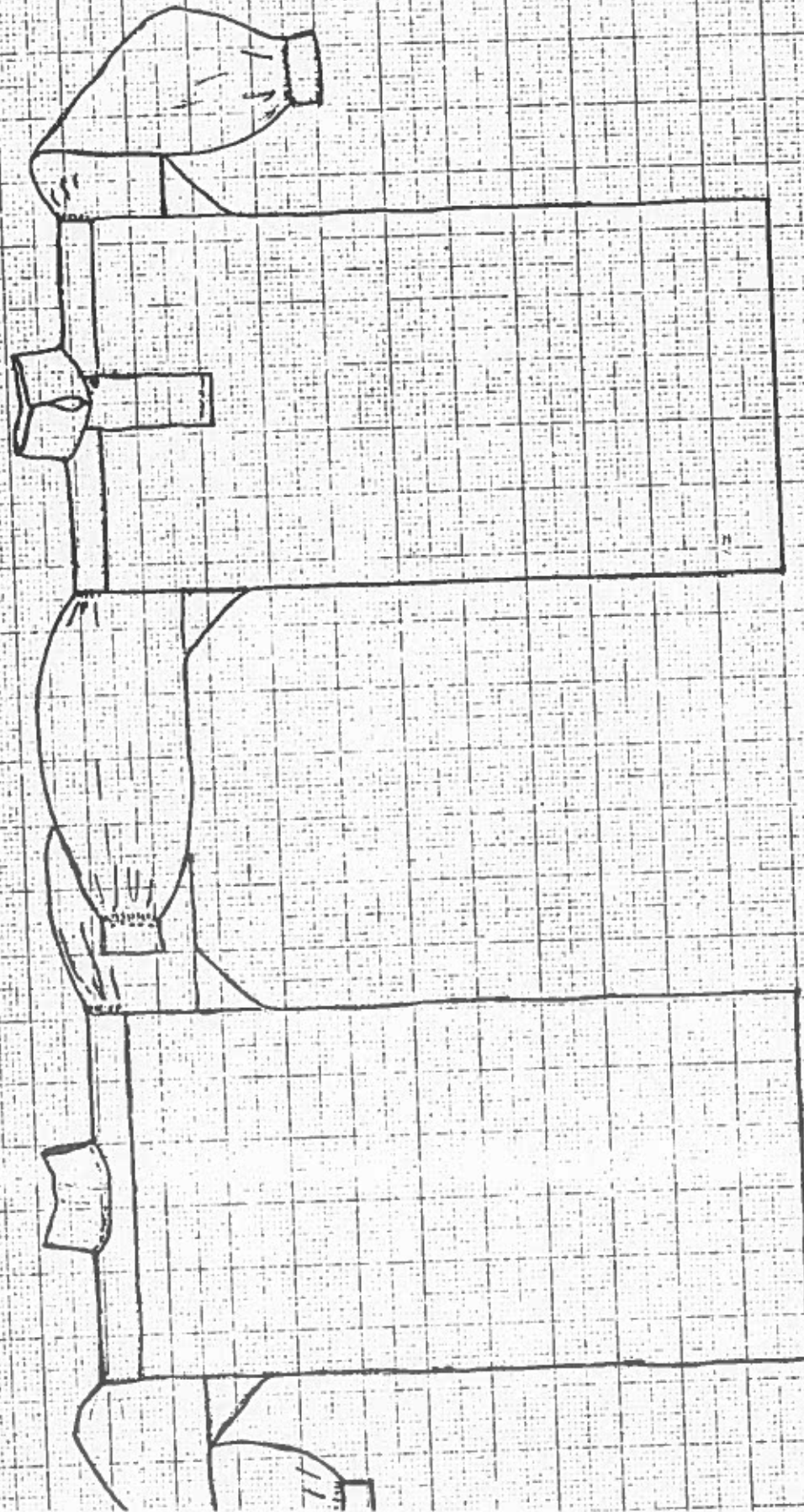

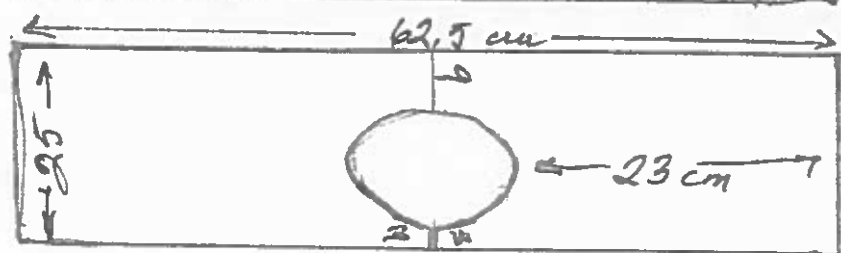
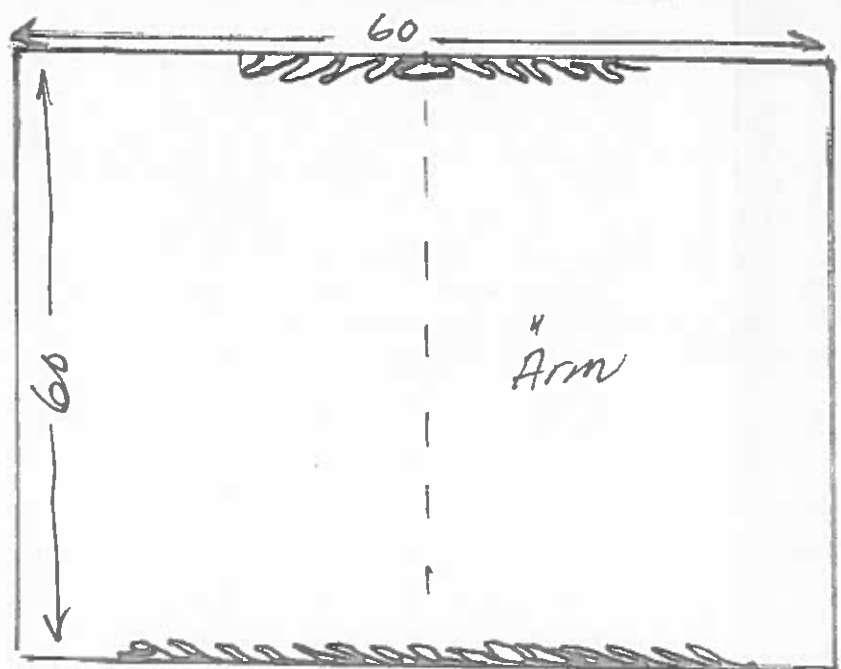
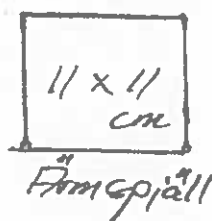
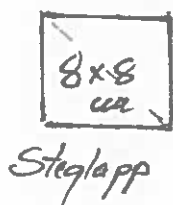
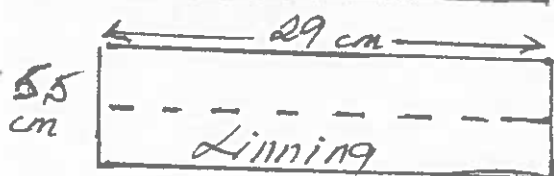
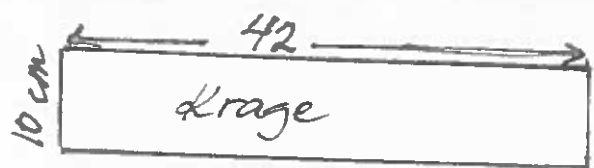
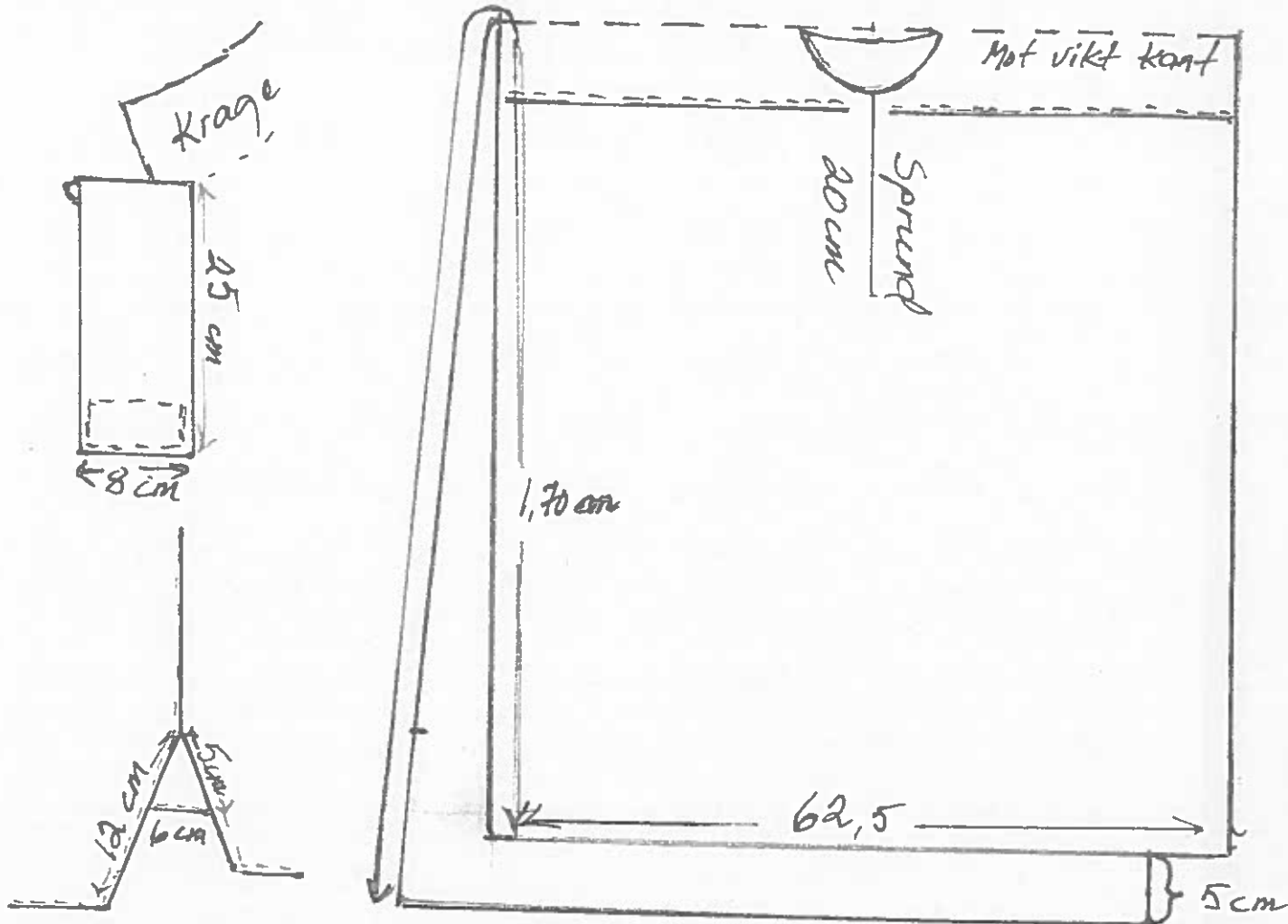
Bread gums & Skysta

1883

Buck's Hole

17th Dec 1883

MANSSKJORTA

OK påsydd

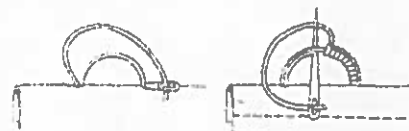
Ålunds Museum

MANS SKJORTA

Mönsterstorlek på tillskärningsplan

$$\text{Storlek 52 } \frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2} = \frac{125}{2} = 62,5 \text{ cm}$$

$$\text{Egen storlek. } \frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2}$$

Sömnad

Alla sömmar sys med 1/2 cm bred fällsöm. Alla delar klipps trådraka.

Ärmar: Veckgrupp med ett 3 cm brett utåtvänt motveck i mitten och 4 st. 1,5 cm breda veck åt var sida.

-5 cm bred linning, smålagda veck mot linningen, åt ett håll.

-"Sprundklaffen" 26 cm lång och 6 cm bred.

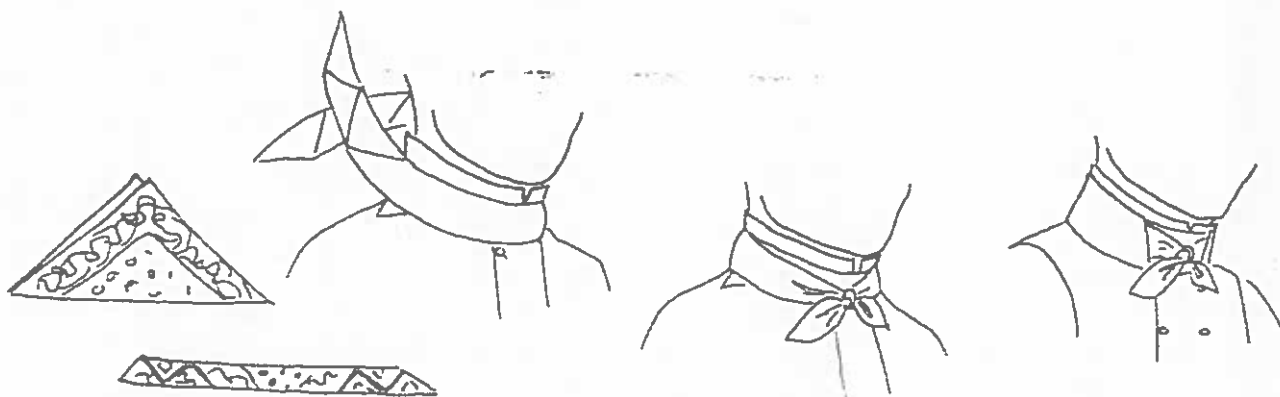
-Krage med rundade hörn.

I mansdräkten började halskläden användas omkring sekelskiftet 1800. De finaste halskläderna var av silke och i enklare sammanhang användes halskläden av kattun. Halsklädet är kvadratisk eller trekantigt. Det viks så att det blir avlångt och knyts utanpå kragen. Kragen kan bäras uppstående eller vikas ner över halsklädet. Kläden kallades ibland för näsduk, trots att de aldrig användes att snyta sig i.

Halskläden av siden har ofta repad frans och behöver inte fällas. Halskläden av kattun var förr av ett tyg med avpassat tryck. Eftersom det numera är svårt att finna ett sådant tyg, kan det ersättas med ett tyg i metervara, som har samma färg och samma typ av tryck som originalet. Klädet fällas med en smal dubbel fäll 0,4 cm bred. Sy med fällstygn och använd gråbrun lintråd.

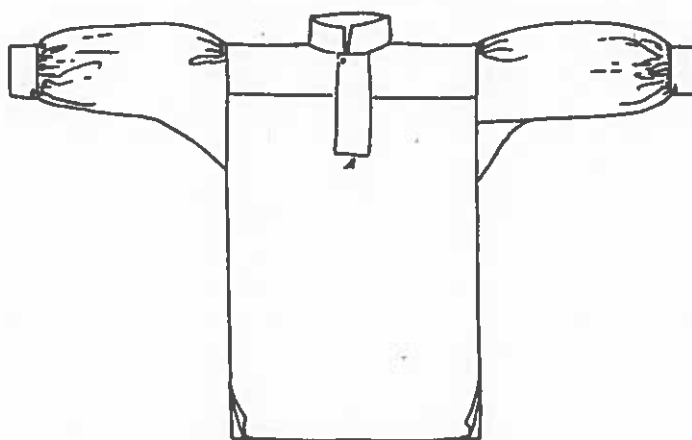
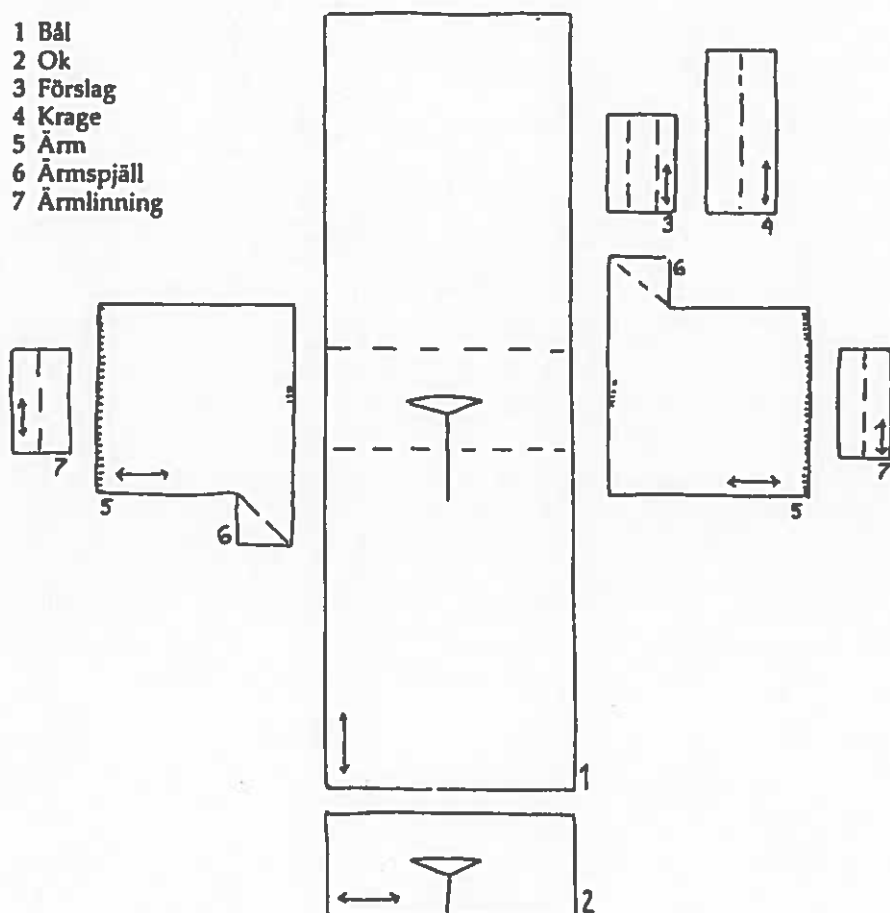
På senare tid har det spridits ett

bruk, att låta ett kattunskläde, kallat snusnäsduk, hänga ut ur byxluckan. Att göra så hade ansetts högst opassande förr och bör inte förekomma nu heller. Den som ville torka sveten ur pannan använde skjortärmarna och snöt sig gjorde man i fingrarna!

SKJORTOR, II

- 1 Bål
- 2 Ok
- 3 Förslag
- 4 Krage
- 5 Ärm
- 6 Ärmspjäll
- 7 Ärmlinning

KUMLINGE

n

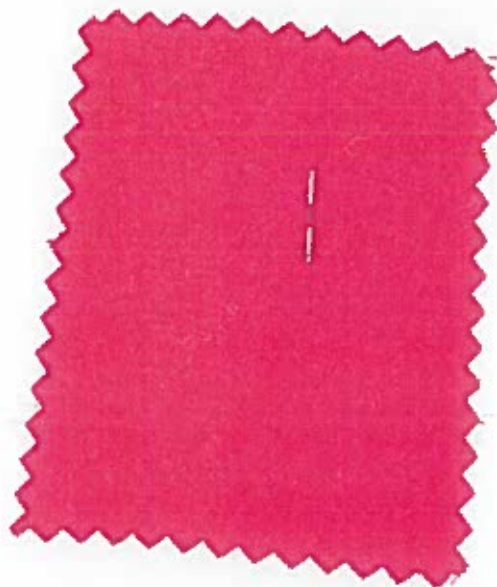
g

Väst: av samma tyg som kvinnodräktens kjoltyg, sydd med ränderna löpan-
de rätt upp och ned. Den har en 3 cm
uppstående halslinning med rundade
hörn framtill, som mötes. Den knäpps

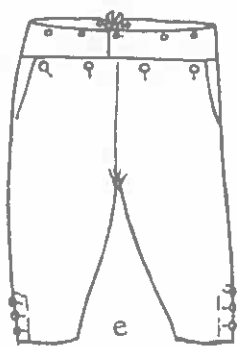
KUMLINGE-

83

med 6 par mässingsknappar i två lodräta
rader. Då livstycket är knäppt, bildar
framstyckena en trubbvinklig udd nedåt.
Två fickor med snett ställda fick-klaf-
far (parallellt med nedre kanten). Rygg-
stycke av rött bomullstyг med tamp och
spänne.

Kumlinge och Enklinge Rock och byxa

Huvudbonad: en rund svart filthatt, svart skärmmössa med läderskärm, svart läderkaskett, stickad yllemössa.

Skjorta: av vitt linne eller bomullstyg, med nedvikt krage med vinkelräta hörn, axelstycke och ärmspjäll. Ärmen är vid axeln rynkad i en 6—7 cm grupp samt rynkad runt om nedtill mot ärm-linningen som knäpps med en trådknapp.

Halsduk: en svart eller kulört siden-duk knuten i enkelt omtag och ändarna nedstuckna under västen.

Rock: (tröja) av svart eller mörkblå vadmal, sydd med 5—6 cm hög uppstående krage, stora uppslag med en knapp igenom uppslaget och 4 par mäs-sings (eller överklädda) knappar i två lodräta rader. Den är så kort att den når till midjan. Ärmarna har breda upp-slag med 2 knappar på dessa, samt svängda sidosömmar i ryggen och vid dessa skört med 4 eller 2 knappar.

Knäbyxor: av samma tyg som rocken, sydda med bred lucka intill sidorna, knäppt med 4 stora mässingsknappar, sneda ficköppningar under luckan. På utsidan av knäna ett sprund med 3 små mässingsknappar som kan knäppas och knälinning med mässings- eller silver-spänne, modell Finström. Byxorna kan sys utan knälinning, mera åtsittande, med sprund på utsidan av knäna och 3 små mässingsknappar som knäpps, modell Jomala.

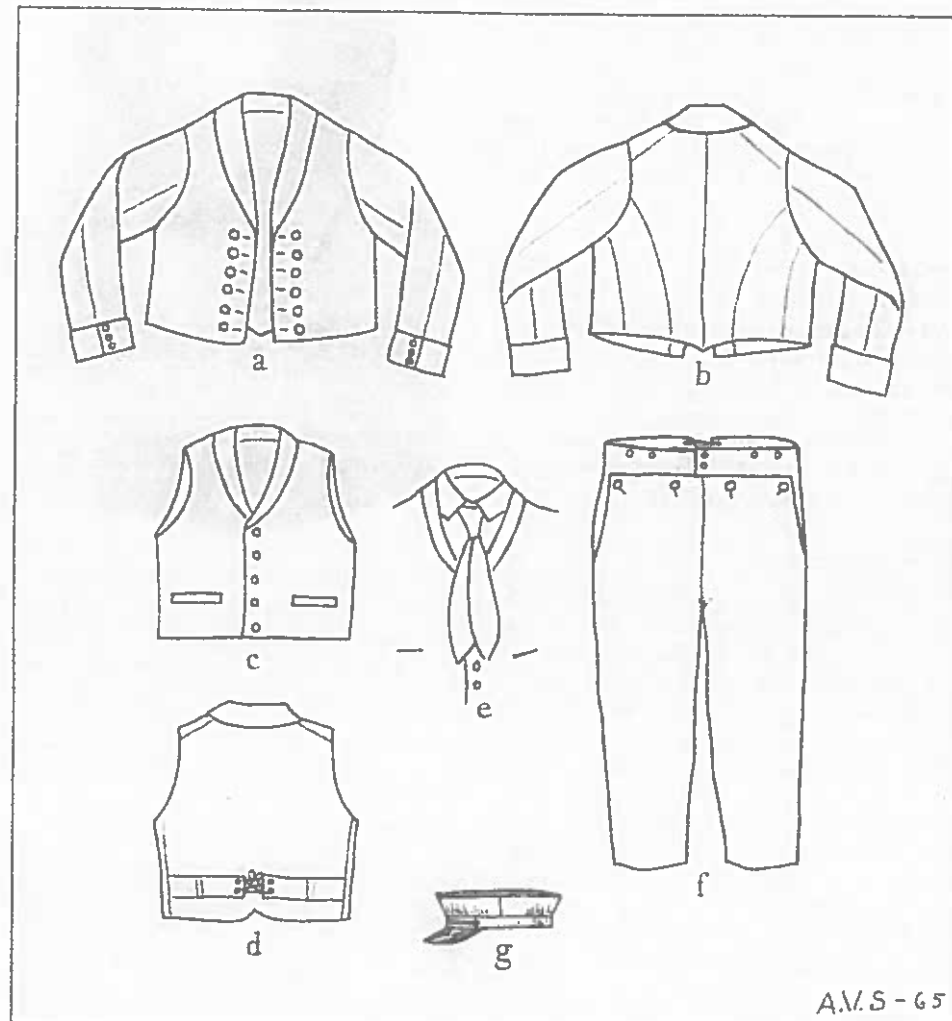
Strumpor: vita, med eller utan konst-stickning.

Strumpeband: mönstervävda ylleband.

Skor: med spännen och över vristen uppstående plös.

Den s. k. sjömansdräkten, se beskriv-ning Föglö mansdräkt, kan även använ-das.

SJÖMANSDRÄKTEN

a, b Rock
c, d Väst
e Halsduk i "sjömansknut"

f långbyxor
g Skärmmössa

I FÖGLÖ, SOTTUNGA, LEMLAND, KUMLINGE, KÖKAR och BRANDÖ
kan denna dräkt användas.

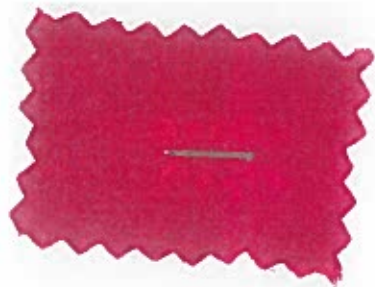
Mässingknappar till kvinno – o. mansdräkterna samt mässingspännen till mansdräktens byxor tillverkas efter beställning av nedanstående adress / telefon .

PER-ÅKE JOHANSSON
Silversmeden i Sjökvarteret

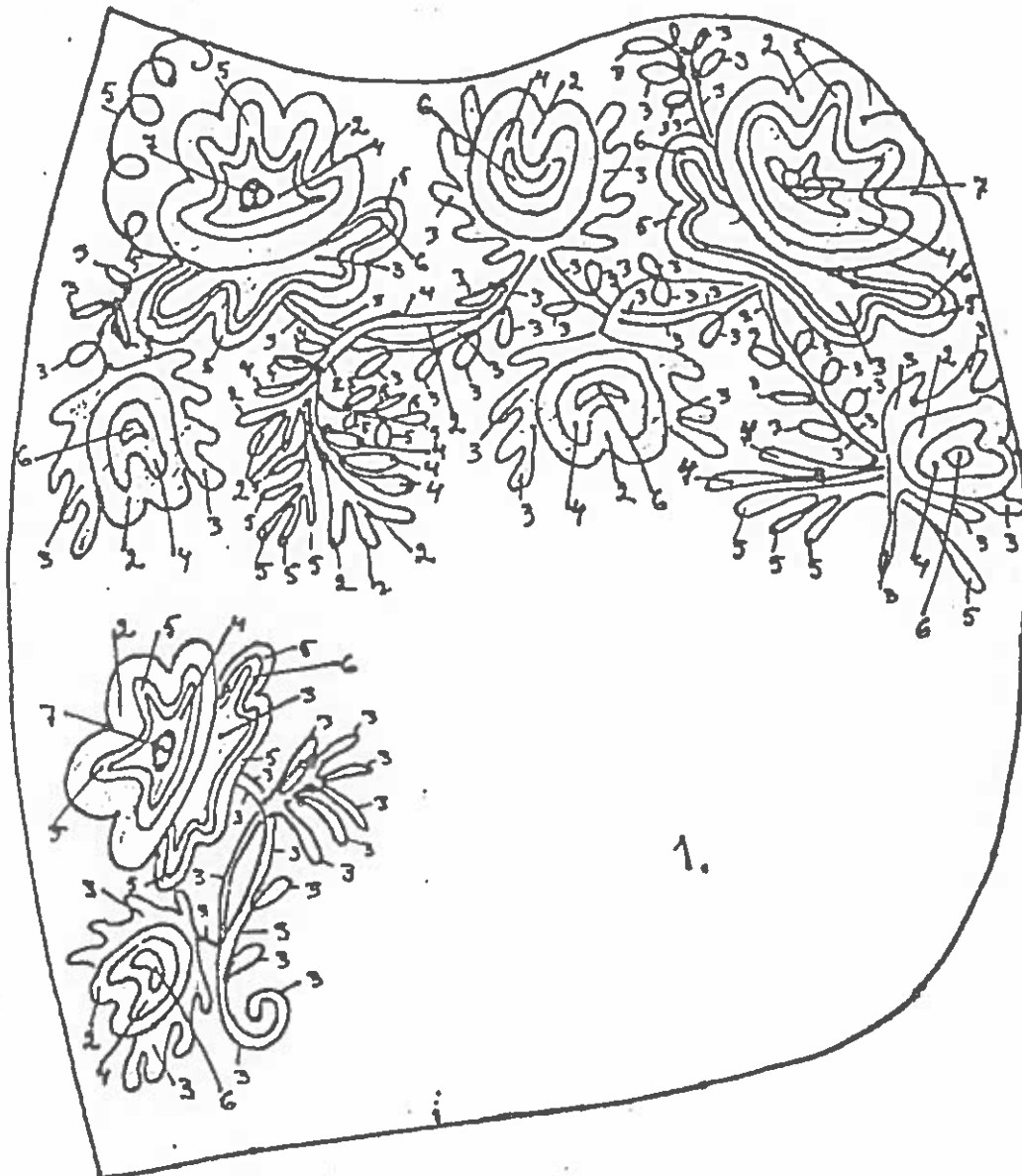
Gladjen att tillverka ett gott Ting.
Ett Ting som håller vad det lovar
- idag och i morgon.

Tel: +358 (0) 18 15626
Gsm: +358 (0) 457 3135626
Försäljning: SALT, Sjökvarteret
Mariehamn, Åland

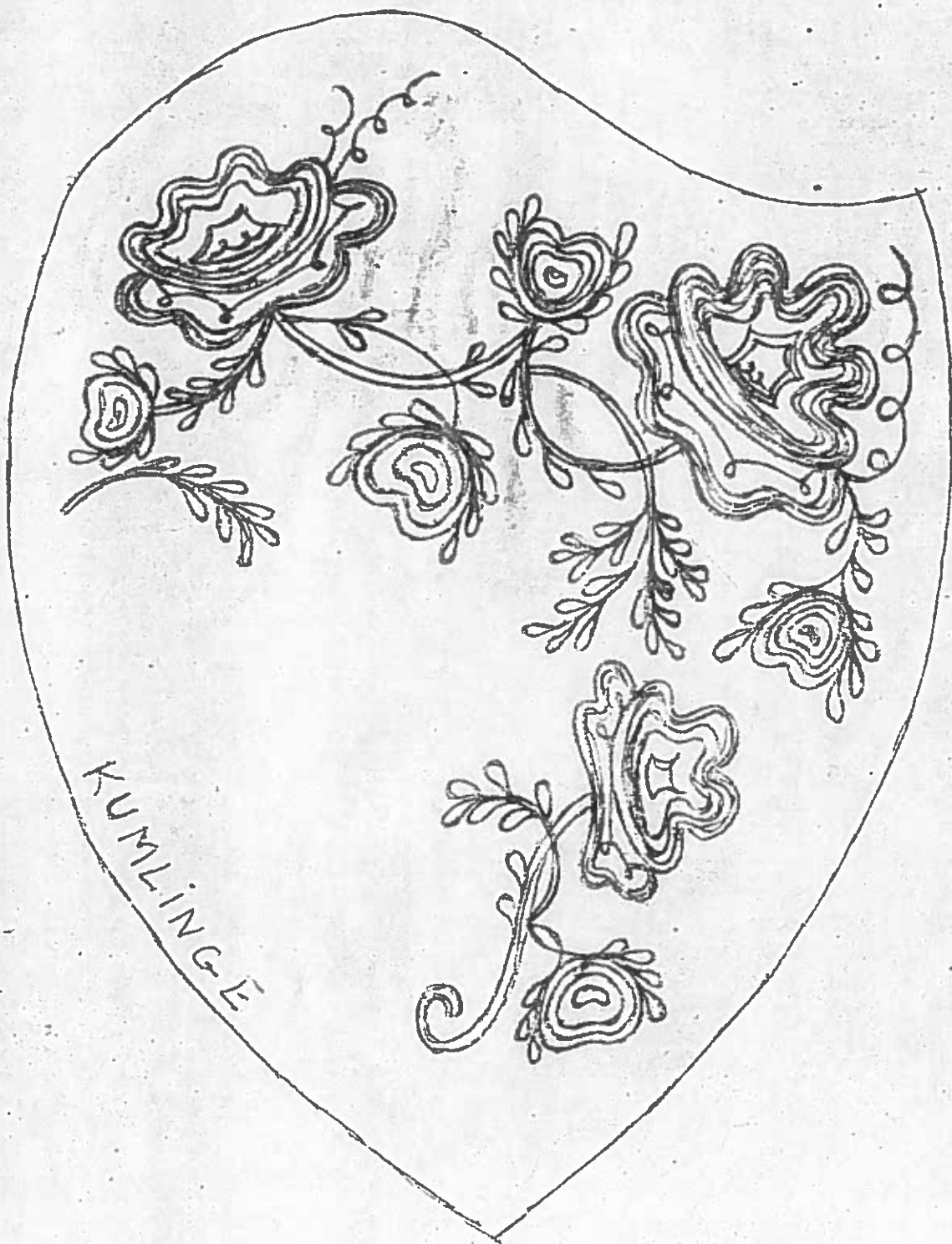
KUMLINGE

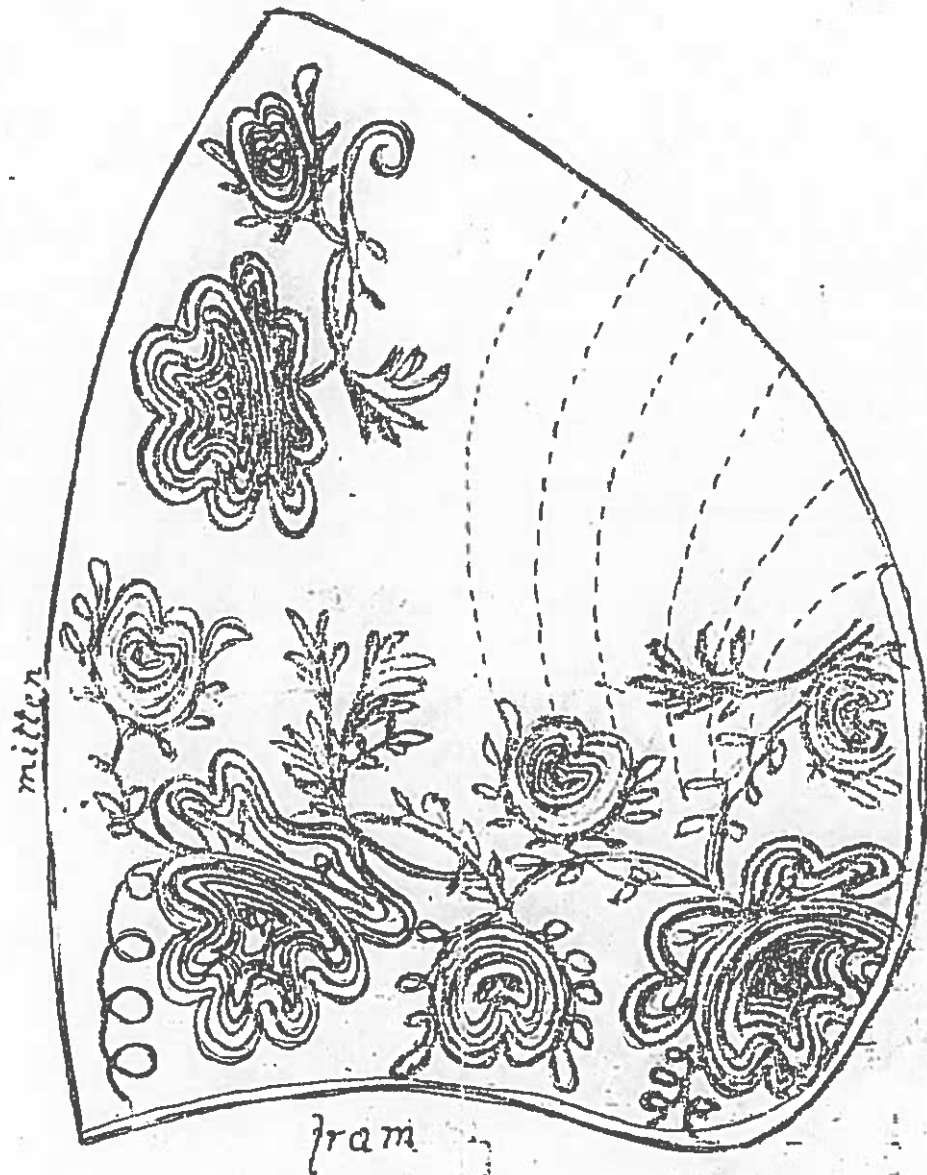
TAKBURSK
EFTER PÄRLG. KARTA

1. BOTTENFÄRG RÖD 3328
2. ROSA 761
3. GRÖN 320
4. MÖRK RÖD 221
5. ORANGE 922
6. GUL 307
7. SVART 310

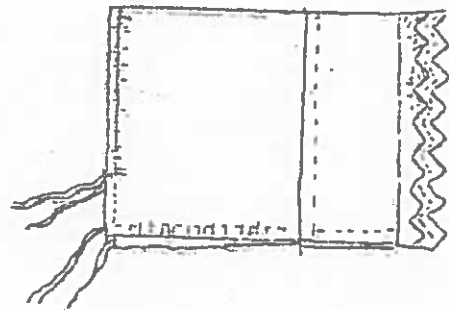
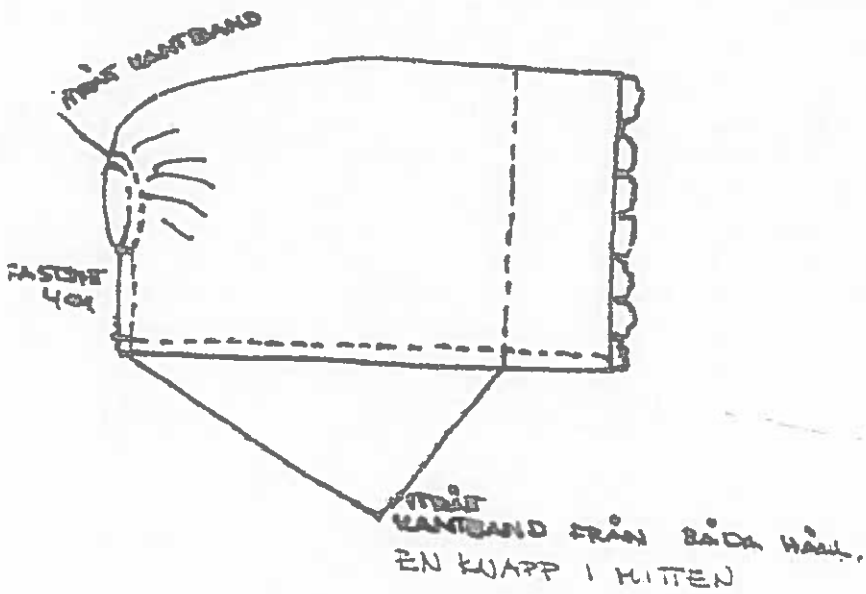
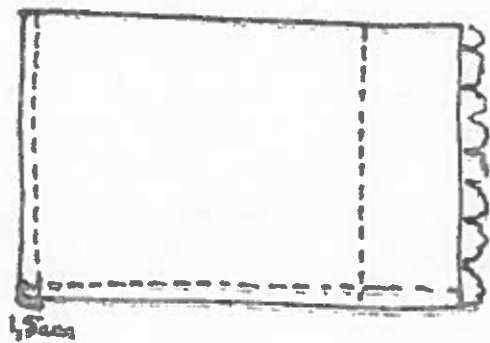
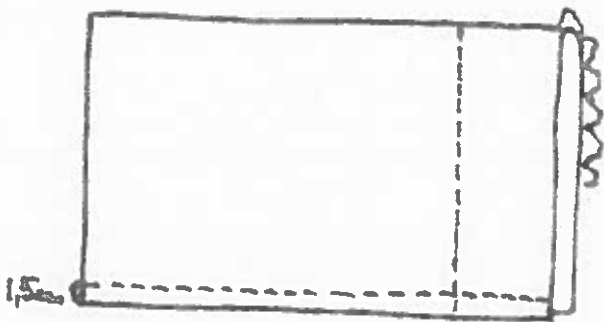
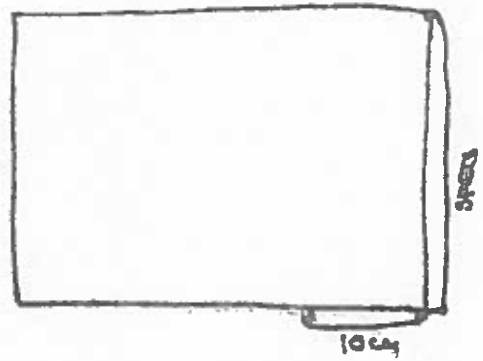
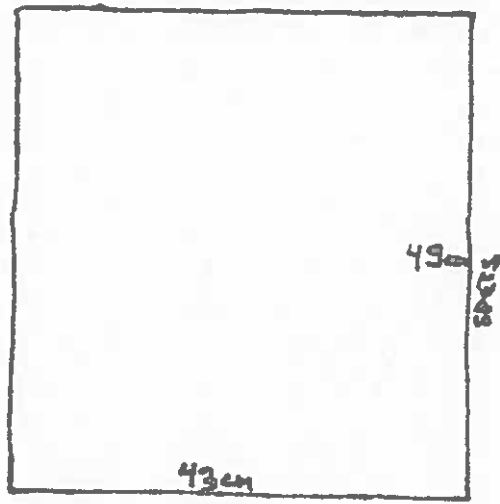

Mönster från en röd mössa. kumlinge

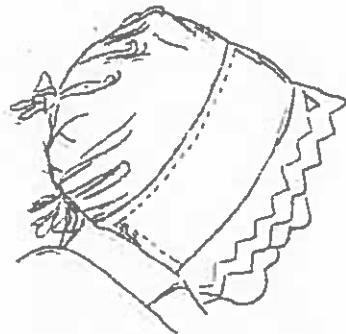

AVS
1933 2/3

LÄRFTSHATT

FÄLLA OCH MEDRÄKNADE

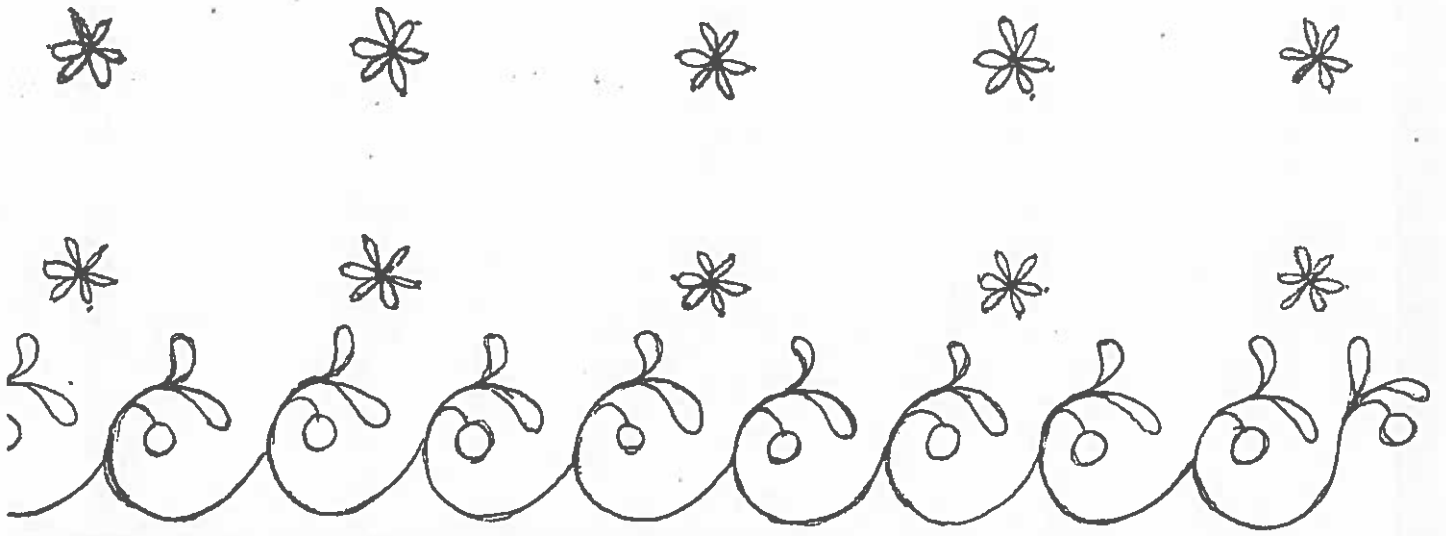

STYCKE

till bindmässd

KUMLINGE

12.07

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 1 (4) Skala 1:1
-----------------	---	-----------------------------

SÖMKADSBESKRIVNING

MATERIAL 30 × 6cm blekt linne?, tuskraft, täthet ca 25-25 tr/cm
70 × 14cm finmaskig bomullstyll.
Lintråd 60/2 till sömnad.
Bomullsgarn 20/2 till tyllträdning.

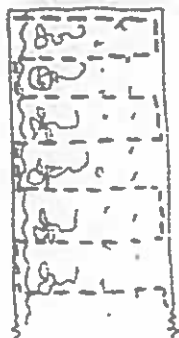
BEREDNING Allt material skall krympas före sömnaden.
Tyllen bör trädas före krympning, då det är lättare att träda i styvare material. Beräkna krympmån.

STORLEKSANPASSNING Detta stycke är stort och passar till en liten mössa. Storleken anpassas vid sömnaden.

TILLKLIPPNING Ovanstående material är beräknat utan sömsmån och krympmån.
Beräkna 0,3cm sömsmån på linnedelens svängda sida, ingen sömsmån på den raka delen.
Beräkna 1cm runt tyllremsan.

TYLLTRÄDNING

Mönsteröverförning

Trädning

Träckla fast tyllen på mönsterpapperet, enligt skissen
Eller

Rita av mönstret på ett glansigt, styvt tyg i mellanljus färg (ex rosa taft) med smal vattenfast spritpenna.

Träckla fast tyllen på detta, enligt skissen.

Förflytta sedan mönsterpapperet så att mönstret blir spegelvänt från mitten.

Trädningen är utförd i varje hål och följer halraderna.

Någon fästning av tråden finns inte, ibland ligger trädningen omlott 1-3 hål.

Tråd med tapisserinål och enkel tråd.

Tråd efter de avritade konturerna enligt följande:

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 2(4) Skala 1:1
-----------------	---	----------------------------

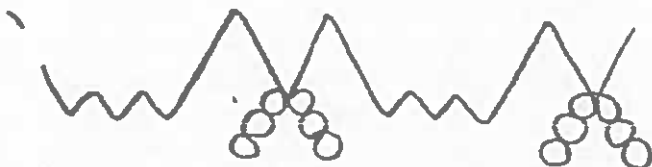
TRÄDNINGARNA SKALL FÖLJA HÅLRADERNA I TYLLEN

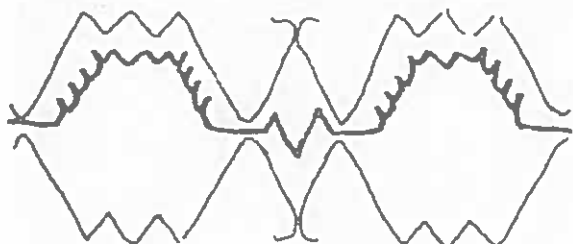
Träd ett zick-zackmönster.
"- på det förra.

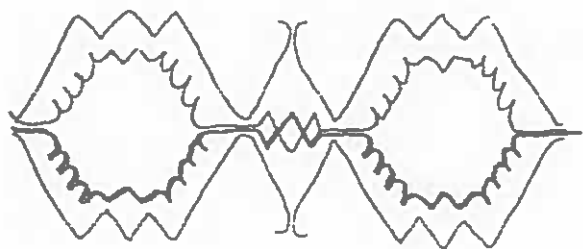
Träd först en sammanhängande trädning
från figur till figur. Cirkelarna trådes
enligt A B C.

Träd sedan andra sidan likadant.

Mönstret inuti figurerna trådes på
samma sätt som ovan.
Obs mönstret i romben.

Blommorna inuti figurerna trådes som
8:or.

Stjärnor ovanför varje figur och i varje
cirkelfigur utom de fyra i mitten.

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 2(4)
-----------------	---	-----------

TRÄDNINGARNA SKALL FÖLJA HÅLRADERNA I TYLLEN

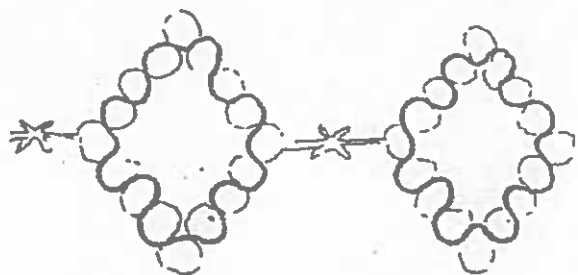
Två raka rader med zick-zack emellan.

Träd först en sammanhängande trädning från figur till figur.

Träd sedan den andra sidan likadant.

Träd slutligen en tråd i varje figur. Det har nu bildats 5 cirkelar på varje sida av romben. Originalet har hål i varje cirkel, bortklippt eller bortnött tyll.

4 blommor på mitten och en i var sida trädas endast med konturtrådar.

De övriga blommorna mellan romberna, skall ha fyllda kronblad. Det bildas ett hål i mitten på var blomma.

Dessa blommor trädas med en sammanhängande trädning, enligt pilarna. Originalet har hål i vart kronblad

En trädning i varje romb.

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 3(4) Skala 1:1
-----------------	---	----------------------------

Då jag bedömer detta stycke som eventuellt omsytt och tvättat, föreslår jag att stycket sys och pressas som ett annat tyllträtt stycke från Jomala.

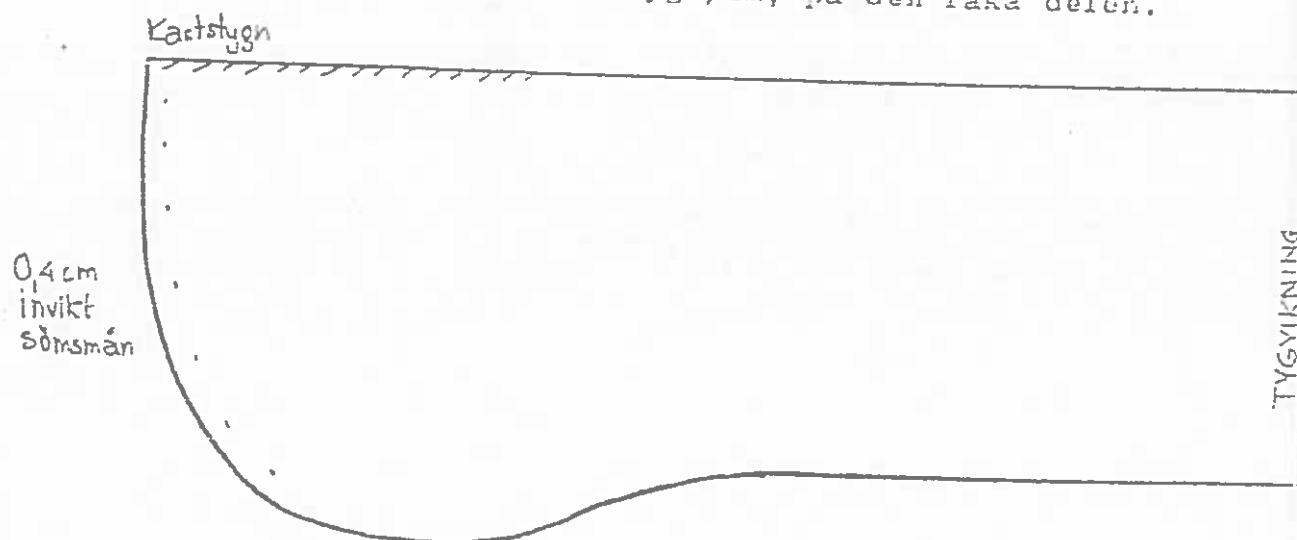
SÖNNAD

Linnedelen

Vik in 0,4cm på den svängda delen.

Sy ned sömsmänen med förstyg, 1 stygn/cm. Sy så att stygnen syns 0,1cm på rätsidan.

Sy kaststyg, 3 stygn/cm, på den raka delen.

Spetsdelen

Klipp bort tyllen 0,4cm från den raka trädningen. och beräkna sömsmänen på kortsidorna till 0,4cm.

Gör en rullfäll och sy ned fällarna med 6 kaststyg/cm.

Gör en rullfäll på den andra långsidan.

Hopsyning av linne+spets

Mät ut mitten på linne- och tyllremsan.

Lägg linne och tyll rätta mot rätta och vickningarna kant i kant.

Nåla slätt från mitten och åt vardera håll.

Rynka tyllen mot linnets svängda del. De sista 2cm skall vara släta.

Sy ihop linne och tyll med kaststyg, 4 stygn/cm.

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 4(4)
-----------------	---	-----------

Stärkning

Koka potatismjöl och vatten till en tjockflytande konsistens.

Lägg ned hela stycket och låt det dra en stund.

Tag upp det och vrid ur det.

Stycket är blått.

Linned.

Pressning

Stycket skall ligga tätt intill huvudet.

Pressning av stycken kan ske på många olika sätt.
Här följer ett:

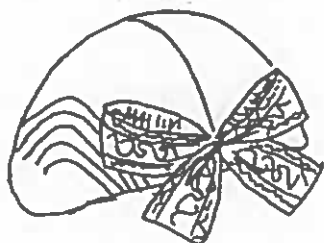
Veck

- Rita med vattenfast spritpenna av hela styckets form på ett papper där ritningen syns igenom (bakplåtspapper).
- Lägg papperet med det ritade nedåt på en strykbräda.
- Mät ut mitten på stycket. Forma snibben framtill på tyllen mellan fingrarna.
- Lägg stycket på papperet och nåla fast det slätt efter konturerna. Lägg veck i linneremsan och nåla fast. Se efter så att inte ritningen löses upp av det våta stycket.
- Låt stycket halvtorka.
- Pressa stycket platt med strykjärn, svag värme. Låt stycket svalna och tag loss det.
- Forma sedan stycket så det passar Ditt huvud. Fukta stycket i ytterkanten och pressa det så det får en kupig form. Pressa på en presskudde eller vanlig kudde. Prova ofta så det passar. Lägg små veck i framkanten och lägg om vecken i linneremsan om det behövs.

Veck

leek

- Baktill har dessa mössor ofta en rosett fastnålad. Rosetten är av ett mönstervävt band som har samma bottenfärg som mössan och mönsterrfärgerna överensstämmer med broderiet eller mönsterrfärgerna på mössan.

Stycke till bindmössor

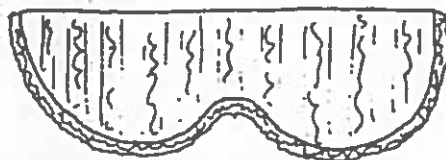
Formen på ett stycke varierar med mössans utseende. Stycket kan vara formskuret, men det är vanligare att det består av en rak spetsdel och en formad linnedel vilka sys ihop och sedan formpressas.

Linnedelen är oftast i linne- eller bomullsbatist. Spetsdelen kan vara i spets, trådd tyll, voile eller linong eller i kombinationer av dessa.

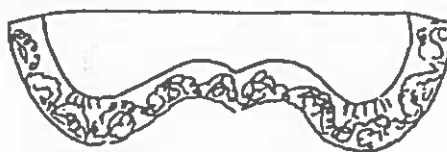
- Bered tygerna och spetsarna enligt avsnittet *Tygbehandling*.
- *Storleksanpassning* av stycket kan vara nödvändig eftersom stycket skall passa mössans form och huvudets storlek. Linnedelens svängda del skall ha samma tillskärning som mössans svängda form. Denna del syns inte under mössan. Spetsdelens längd varierar med huvudets omkrets. Läng-

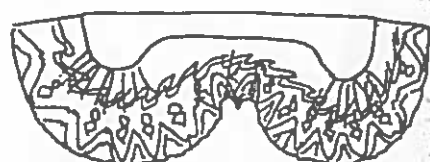
Stycke för sorg

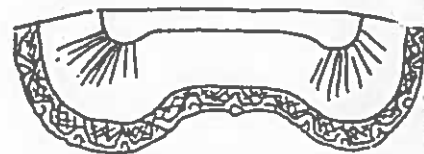
Formskuret stycke

Stycke av spets till stor mössa.

Tyllträtt stycke till liten mössa.

Stycke av lunt tyg och spets till mycket liten mössa.

den kan vara 60–80 cm. Spetsdelens bredd är 5–15 cm beroende av mössans storlek. Är mössan liten måste spetsdelen vara bred och om mössan är stor blir spetsdelen smal.

- Vid tillklippningen beräknas 0,5 cm sömsmån på den svängda sidan av linnedelen. I övrigt behövs ingen sömsmån.
- Om det finns en arbetsbeskrivning skall den följas. Finns det ingen kan följande anvisningar vara till hjälp. Här beskrivs bara ett av de sätt på vilket ett stycke kan sys.

Linnedelen

- Sy med kaststygn runt linnedelens raka sida.

- Vik in sömsmån på den svängda sidan och sy ned den med förstygn.

Spetsdelen

- Tyll broderas enligt anvisningarna i avsnittet om *Broderi*.
- Sy ihop spetsdelens olika spetsar eller tyger med kaststygn. På tyger viks först en mycket smal rullfäll.
- Gör samma smala fäll på kortsidorna och sy ned dem med fällstygn.

BINDMÖSSA, STYCKE OCH HÅR

BINDMÖSSAN BÄRS ALLTID MED HÅRET BORTSTRUKET FRÅN ANSIKTET, I KNUT UPPE PÅ HUVUDET ELLER IBLAND MED VALK BAK.

ATT SÄTTA PÅ SIG BINDMÖSSA I DAG.....

kan vara svårt med moderna frisyrer. Men det är viktigt att göra så gott det går för att få rätt stäl på huvudbonaden.

HÄR ÄR NÅGRA FÖRSLAG:

Bra att ha vid håruppsättning: Gummiband, hårnålar, linblåsor, tejp, hårspray, eventuellt postisch, hattnålar (säkerhetsnålar)

ATT FÅ BORT HÅRET FRÅN ANSIKTET OCH UPP I KNUT.

KORT HÅR

Även på det kortaste hår kan man få en liten tofs på huvudet med gummiband.

Om håret är mycket kort, lit nack-, sid- och pannhår vara.

Tejp är effektivt att fästa upp en litet längre lugg med.

Hårnålar eller tejp till litet längre sidohår

Lena Rahmsqvist 1977

HALVLÅNGT HÅR

Gör likadant som med kort. NACKHÅRET är det största problemet. Det ser tokigt ut med för mycket

hårnålar. Jobbar man med att få upp det, strätar håret åt alla håll efter ett tag, trots nålar och sprag.

Det kan vara lättare att få upp håret snett i en liten "svinrygg" ←
Det enklaste är att köpa en liten POSTISCH → och fästa den från nacken och uppåt.

KNUT

Gör en fläta av blånor

Linda den runt tofsen till en knut. Fäst noga med hårnålar från alla håll. Se till att knuten får rätt vinkel.

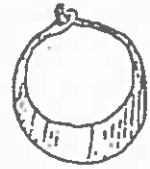
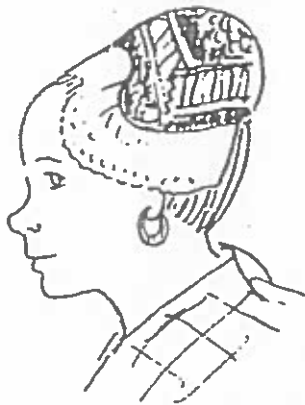
Lägg på stycket (väl formpressat.) Fäst det eventuellt med hårnålar. Bara härfästet i pannan syns.

MÖSSAN Trä på mössan. För att tåla häftiga rörelser måste man fästa den med t.ex. hattnålar (knipsa av knapparna) eller ut råtade säkerhetsnålar.

Stick rakt framifrån och bakifrån genom mössan in i knuten. Eller bara baki-från under ev. nackrosett.

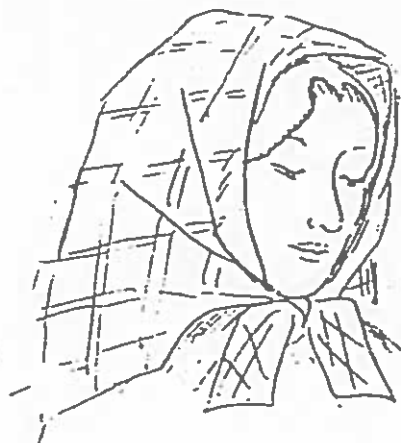

Undvik moderna örhängen till
mössan. Ör-ringar av silver
var vanligt under stor del av
1800-talet, och passar till
många dräkter.

GLÖM INTE
HUVUDKLÄDET!
Man gick aldrig ut i
bara mössan, utan skydd.

JÖBBIGT.....

MEN FINT.....

MAN KANSKE
SKULLE FÖRSÖKA.....

KUMLINGE KJOLSÄCK

KUMLINGE KJOLSÄCK

Röd framsida, Blå baksida
grå eller blå kanter

Kumlinge och Enklinge Livstycke

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrotts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till livstycke och tröja kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård

tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrotts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till livstycke och tröja kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård

tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrots uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

g

h

Väst: av samma tyg som kvinnodräktens kjoltyg, sydd med ränderna löpan-
de rätt upp och ned. Den har en 3 cm
uppstående halslinning med rundade
hörn framtill, som mötes. Den knäpps
med 6 par mässingsknappar i två lodräta
rader. Då livstycket är knäppt, bildar
framstyckena en trubbvinklig udd nedåt.
Två fickor med snett ställda fick-klaf-
far (parallellt med nedre kanten). Rygg-
stycke av rött bomullstyg med tamp och
spänne.

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrots uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

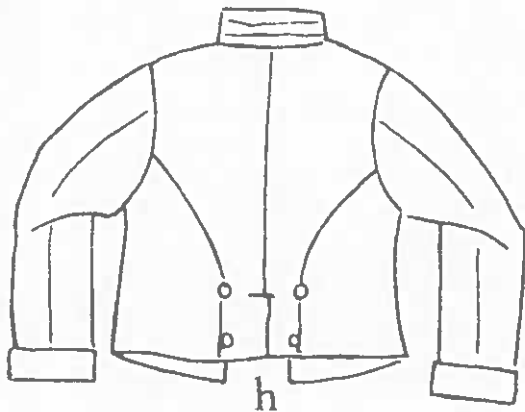
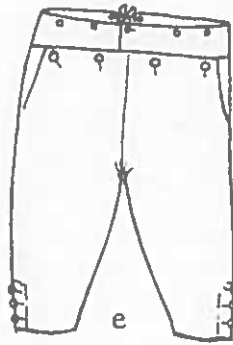
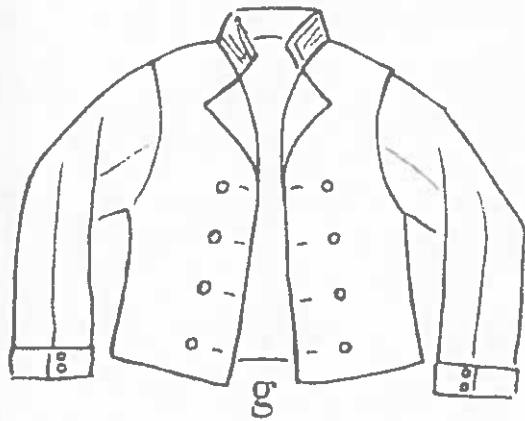
I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsmissiga framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

Kumlinge och Enklinge Rock och byxa

Huvudbonad: en rund svart filthatt svart skärmmössa med läderskärm, svart läderkaskett, stickad yllemössa.

Skjorta: av vitt linne eller bomullstyg, med nedvikt krage med vinkelräta hörn, axelstycke och ärmspjäll. Ärmen är vid axeln rynkad i en 6—7 cm grupp samt rynkad runt om nedtill mot ärmlinningen som knäpps med en trådknapp.

Halsduk: en svart eller kulört siden-duk knuten i enkelt omtag och ändarna nedstuckna under västen.

Rock: (tröja) av svart eller mörkblå vadmal, sydd med 5—6 cm hög uppsläende krage, stora uppslag med en knapp igenom uppslaget och 4 par mässings (eller överklädda) knappar i två lodräta rader. Den är så kort att den når till midjan. Ärmarna har breda uppslag med 2 knappar på dessa, samt avlängda sidoförmär i ryggen och vid dessa skört med 4 eller 2 knappar.

Knäbyxor: av samma tyg som rocken, sydda med bred lucka intill sidorna, knäppt med 4 stora mässingsknappar, sneda ficköppningar under luckan. På utsidan av knäna ett sprund med 3 små mässingsknappar som kan knäppas och knälinning med mässings- eller silverspänne, modell Finström. Byxorna kan sys utan knälinning, mera åtsittande, med sprund på utsidan av knäna och 3 små mässingsknappar som knäpps, modell Jomala.

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtroddt uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsförmässiga framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

Nummige Totkultursavren

Revas:

1 blå
1 röd } 3 ggr

10 blå

1 vit = mitten (vill man markera mitten)
(sätter man dubbel tr.)

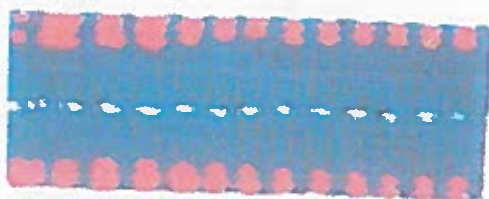
10 blå

1 röd

1 blå } 3 ggr

= 33 trådar

Inslag: blått, samma som hämmingen.
Färdig längd 245 - 250 cm.
Längden kan även anpassas efter
mätarettet

Ränninge slumpband

enligt Lands Museum K 1557:8

Reonota:

1 röd } 3 ggr
1 vit }

6

4 röda
3 vita
3 röda
3 vita
3 röda
3 vita
4 röda

23

1 vit } 3 ggr
1 röd }

6 = 35 trådar

1 par slumpband = 2×130 plus av och
lofs i ändarna c:a 4 cm

Rännig: Tuvelmas "Satakieli"

Inslag: bomullsgarn - vitt

Bandets bredd 2 cm

Ränninge slumpband

"9"

Reonota:

9 röda
1 vit } 4 ggr
1 röd }
1 vit = mitten
1 röd }
1 vit } 4 ggr
9 röda

9

8

1

8

9 = 35 trådar

Inslag: rött bomullsgarn
samma som rännings-
garnet

Rämningsgarn varnare
 uppförstod av Tjering Sundberg
 efter känds Museum K 1557:8

Remota:

6 röda	6	(ev. 8)
1 vit		
1 röd } 4 ggr	8	

6 röda	6
3 vita	3
5 röda	5
3 vita	3
5 röda	5
3 vita	3
6 röda	6

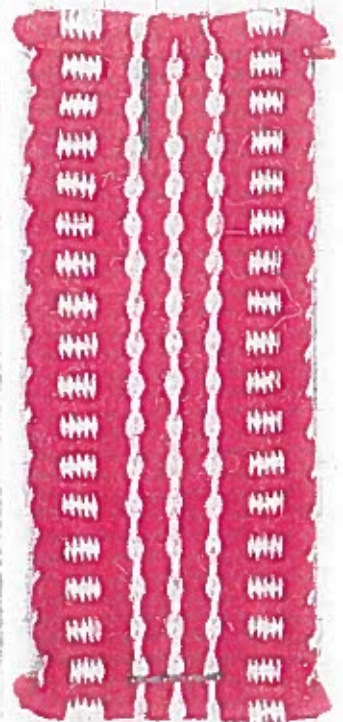
1 vit			
1 röd } 4 ggr	(ev 7)	8	
5 röda		5	
		58	(beror på garnets grovlek)

Rämningsgarn av. Juorikma "Satakicli"

Hängselns färdiga längd 2 x 1 m,

Bredd 4 cm

Inslag: vitt bomullsgarn.

ÅLANDS MUSEUM

K 1557:8 KUNLINGE

VARP : 35 TRÄDAR I BOKULLSGARN

1 RÖD } 3 GÅNGER
1 VIT }

4 RÖDA

3 VITA

3 RÖDA

3 VITA

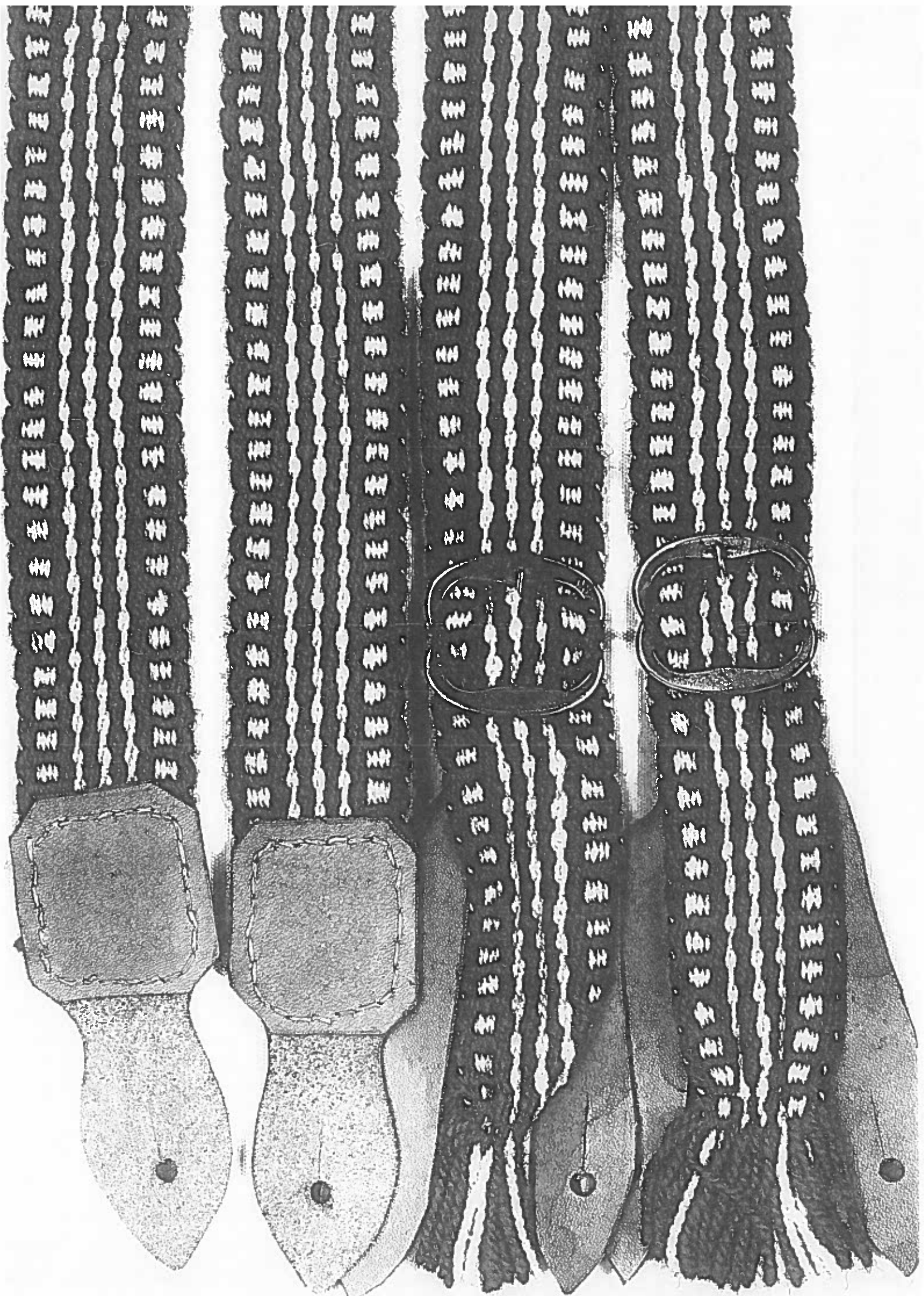
3 RÖDA

3 VITA

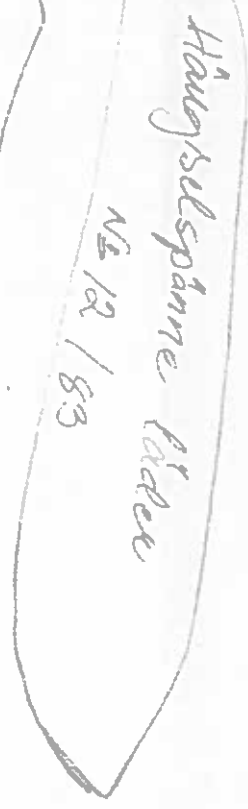
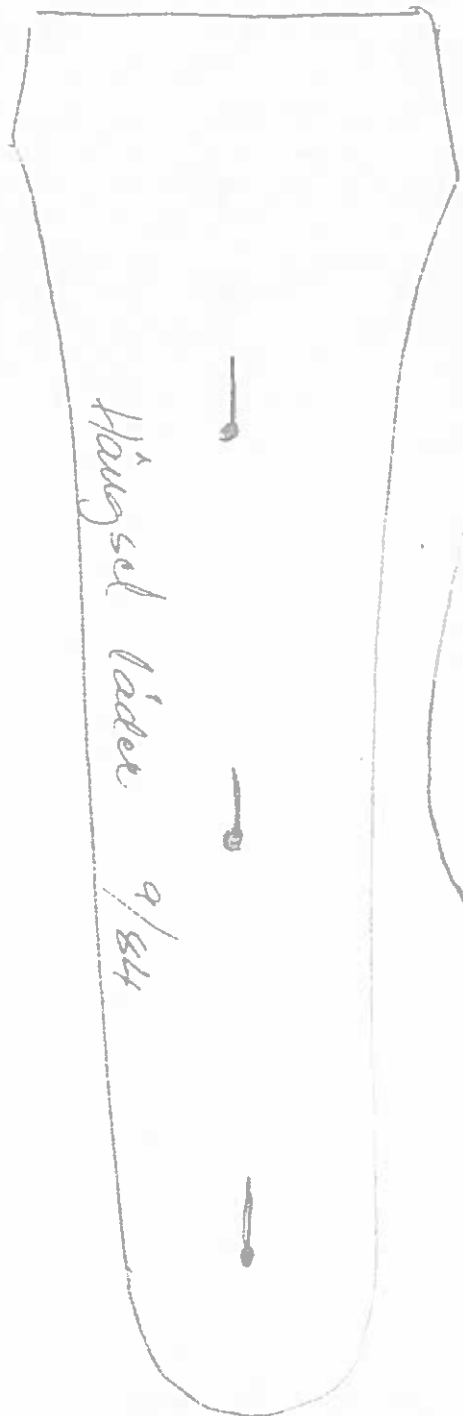
4 RÖDA

1 VIT } 3 GÅNGER
1 RÖD }

INSLAGET : VIT BOKULLSGARN

Hängsel stopp i läder
enl. Viking Sundberg

FINSTRÖM

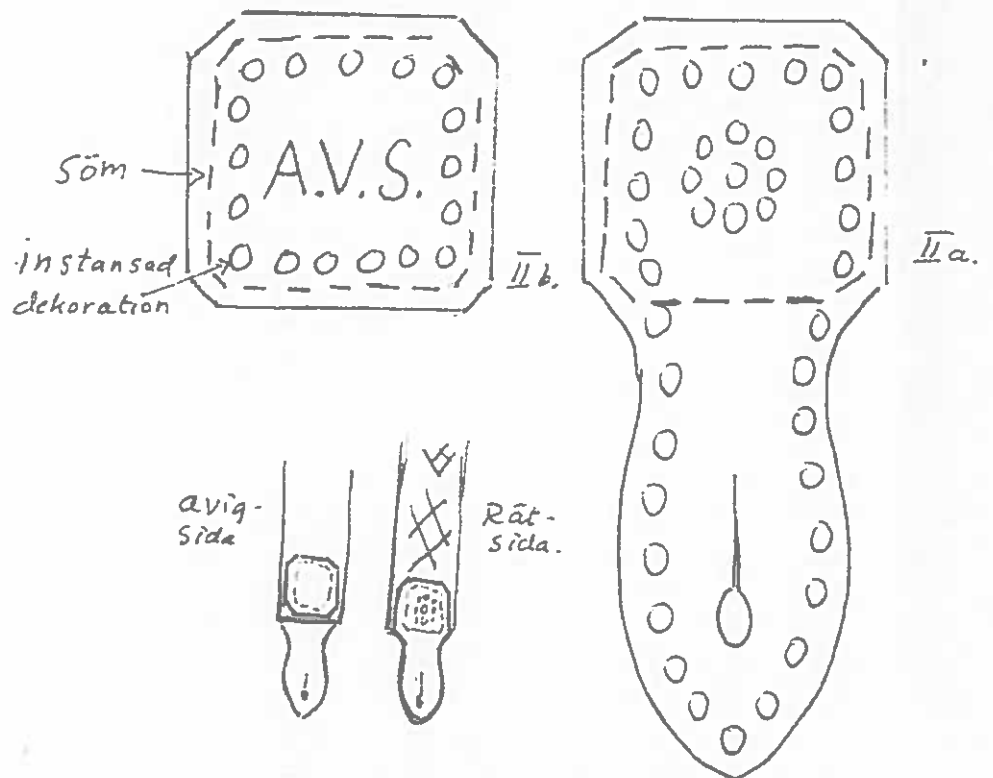
kinäppnings delar
till hängslen

Delarna skärs
ut i naturfärgat
läder.

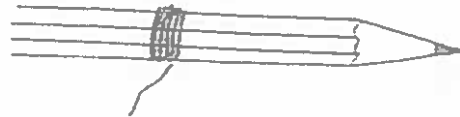
Del I. fästes i spännets
hake på undre sidan av
hängselbandet fram till.

Del II a. II b. sys ihop med hängsel-
bandet emellan. Sys med skomakar söm.

Del II a. på hängselbandets rätta sida.
Del. II b. på hängselbandets aviga sida.
NRSI RVC MED I INLADN

TRÅDKNAPP

Drag tråden genom bivax före den viras runt pennan eller prylen.

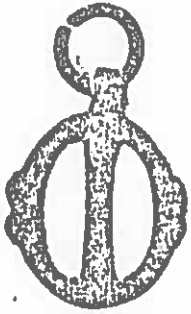

Sy sedan langettstygn hårt runt ringen.

Spänn upp trådar inuti knappen och sy upp och ned mellan trådarna.

Bällesölja

Kumlinge Seglinge

K. 422

Material: mässing / brons

Original: Ålands museum

Sömnad :

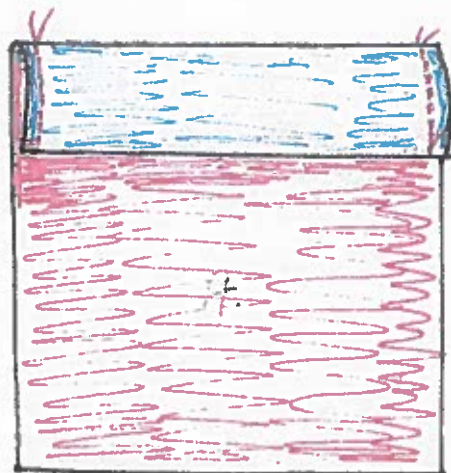

Bild 1 . Av del A vikes
En sömsmån på 3 cm.
Ändarna sys på maskin.

VÄSTFICKA :

Arbetsordning :

A. Förberedande arbeten ,

1. Fickans plats bestämmes.
2. Ficktyget tillklippes. (2 st)
 - a) det ena ficktyget A klippes
t.e.x 15 cm långt och 12 cm
brett. I denne dels övre kant
vikes 3 cm till fickans öppning.

- b) Det andra ficktyget B klippes
11 cm långt och 12 cm brett.
Ficktyget klippes i trådrak
riktning av tyget och av samma
tyg som plagget.

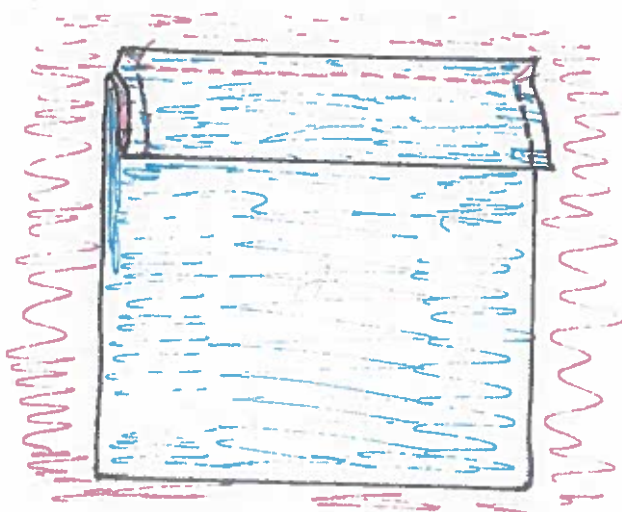

Bild 2. Ficköppningen
sys på sin plats.

B. Sömnad .

1. Fickans öppning förfärdigas.
Av ficktyget A vikes 3 cm
sålunda, att rättsidorna kom-
mer mot varandra .
Ändarna sys på maskin 0,5 cm
från kanten. Se bild 1.
0,5 cm sömsmån vid nedre
kanten lämnas osydd.

fortsätter...

Västficka (forts.)

2. Ficköppningen fästes på sin plats. Se bild 2.

3. Del B sys på sin plats .

a) del B tråklas som fortsättning på del A , sålunda att sömsmånerna kommer ca 0,5 cm på varandra. Se bild 3 .

b) del B sys på maskin , se bild 3.

Sömmen bör vara ett par mm kortare an motsvarande söm på del A .

Sömmarnas avstånd från varandra är ca 5 – 6 mm. Trådändarna fästes.

4. Fickans öppning uppklippes.

Man klipper upp tyget mellan maskin-sömmarna . Ändarna klippes enligt bilden.

OBS. inte genom sömmarna .Se bild 4.

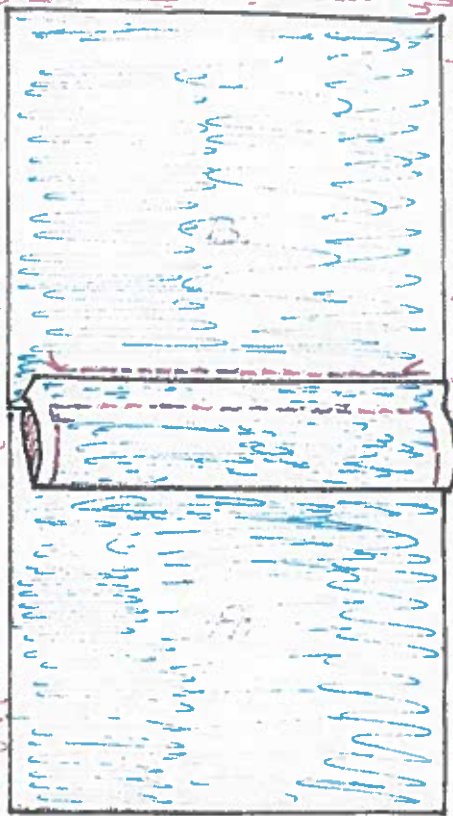

Bild 3. Del B sys på sin plats.

Bild 4. Ficköppningens maskinsömmar sedda från avig sida .
Öppning uppklippes.

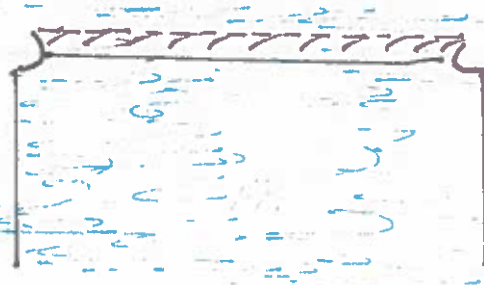

Bild 5 .

Ficklocket vänt och del A förd till avig sida.
Observera iklippet del A:s sömsmån.

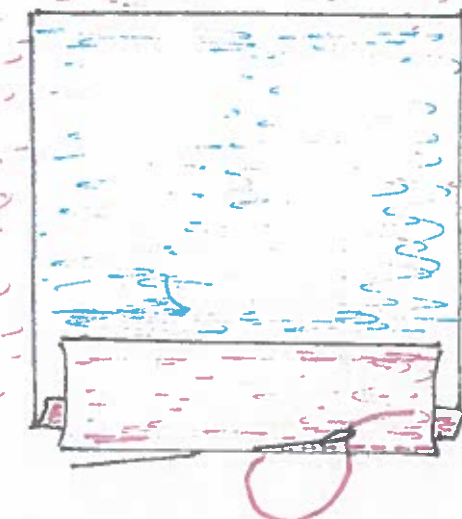

Bild 6.

Från rätsidan sys i ficklockets söm för- eller efterstygn , för att ficklockets bredd skall hållas jämn .

fortsätter...

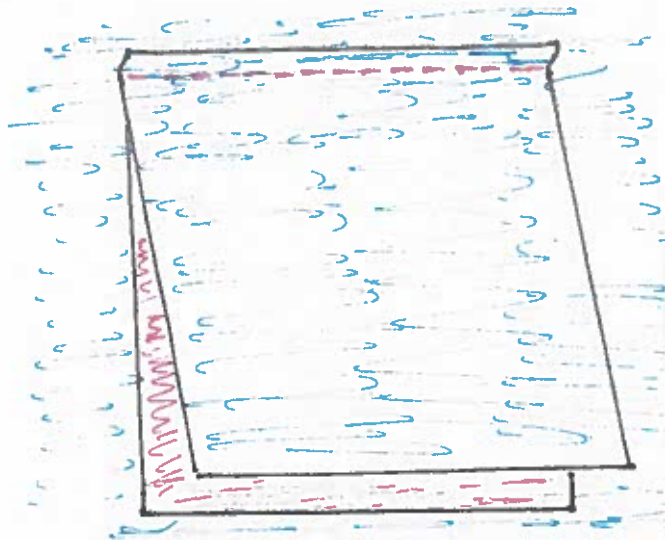

Bild 7. Del B föres genom ficköppningen till avig sida .

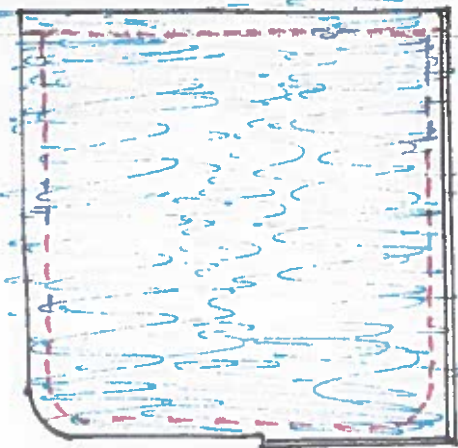
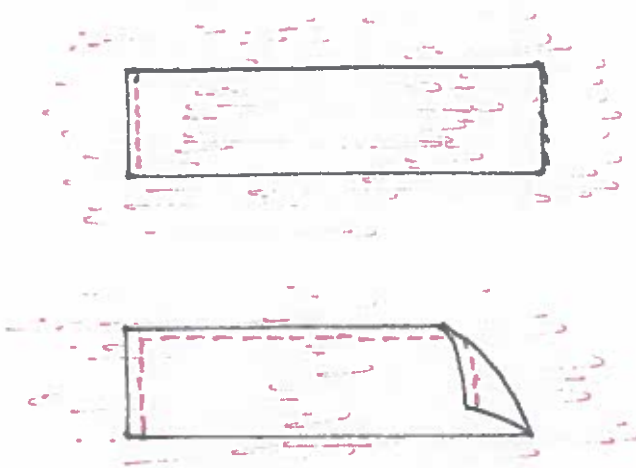

Bild 8. Sidor och botten sys på maskin.

Västficka (forts..)

5. Ficklocket vändes och del A föres samtidigt till avig sida. Se bild 5 . Sömsmånerna pressas utåt från ficköppningen.

Observera iklippet i del A:s sömsmån. Se bild 5.

6. Från rätsidan sys i ficklockets söm för – eller efterstygn , för att ficklockets bredd skall hållas jämbred. Se bild 6 .

7. Del B föres genom ficköppningen till avig sida. Se bild 7 .

8. Fickans sidor och botten sys på Maskin. Sömsmånerna jämnas Och överkastas . Se bild 8 .

9. Fickans ändrar på rätsida sys med Smygstygn (se bild 9), sidor på maskin . Se bild 10 .

Bild 9 o. 10 .

Fickans ändrar på rätsida sys med smygstygn eller på maskin .

STICKAD LUVA , röd - blå.

Originalmössan stickad av handspunnet ullgarn.

Material: Två-trådigt ullgarn, rött och blått. Ca. 75 gr. av varje färg. (Satakieli från Helmi Vuorelma Oy.).

Stickor 2,50 m.m.

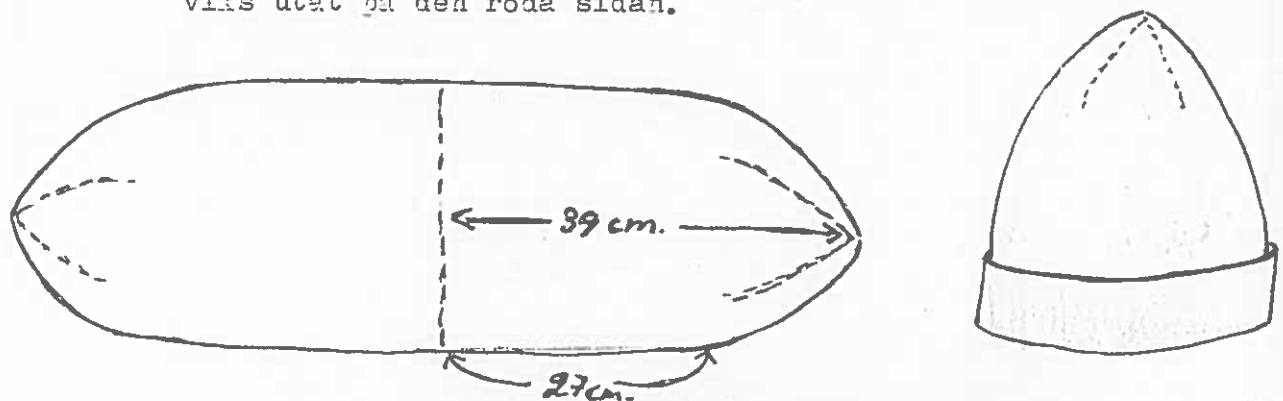
Mössans omkrets 55 - 56 cm.

Lägg upp 148 m. med rött garn. Sticka räta maskor på rundsticka tills mössan är 27 cm. Dela maskorna på 4 stickor. Fortsätt och sticka runt. Gör 8 hoptagningar på ett varv jämnt fördelade så att på varje sticka finns 2 hoptagningar. Mellan hoptagningsvarven stickas 6 v. slätstickning. Mössan skall få en rundad form upptill. Därför minskar man antalet varv utan hoptagningar mot avslutningen av mössan.

Hoptagningen kan även göras så att det bildas "band" på 4 ställen vid avrundningen.

Då röda sidan är färdig plockar man upp 148 maskor i uppläggningsvarvet med blått garn på rundstickan och stickar en likadan blå mössa åt andra hållet.

Då stickningen är färdig kan man pressa lätt på mössan. Den blå mössan förs in som foder i den röda och ett blått uppslag viks utåt på den röda sidan.

"Satakieli"

964

462

